

**UCHWAŁA NR XXII/162/2020
RADY GMINY BARANÓW**

z dnia 4 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027”

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 713 ze zm.) w związku z art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt.1, art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwiązywania problemów społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Marian Kremer

Załącznik do uchwały Nr XXII/162/2020
Rady Gminy Baranów
z dnia 4 grudnia 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BARANÓW NA LATA 2021-2027

2020

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	14
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ.....	15
4. ZASOBY MIESZKANIOWE.....	18
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	20
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	26
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	27
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	29
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.....	33
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI.....	39
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	39
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY.....	40
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	51
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”.....	55
15. ANALIZA SWOT.....	70
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY.....	73
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	75
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	88
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	90
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	94

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baranowie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane

pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kępińskim na lata 2011-2021,
- Strategia Rozwoju Gminy Baranów na lata 2012-2022.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy

równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role

poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa

stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a

zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli). Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie

rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategiczne i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji

społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kępińskim na lata 2011-2021 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy społecznej wyznaczono cele służące rozwiązywaniu problemów społecznych w powiecie

Cel główny zakłada doskonalenie systemu pomocy społecznej, oświaty i służby zdrowia w celu stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej powstania, prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról, a cele strategiczne – zapewnienie godziwej egzystencji osobom nie będących w stanie samodzielnie lub przy pomocy najbliższej rodziny właściwie funkcjonować w środowisku społecznym, wsparcie rodzin (opieka nad dzieckiem i rodziną), wzmocnienie spójności rodzin, pomoc w utrzymaniu naturalnych więzi w jej obrębie, a także doraźne materialne i niematerialne wsparcie, wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych (zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń, rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności, rehabilitację osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności, wyrównywanie usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia), przeciwdziałanie patologiom społecznym wewnątrz rodziny, poprawę oferty świadczonych usług przez jej wzbogacanie i podniesienie poziomu usług dla osób starszych, oraz poprawę i rozszerzenie zakresu usług społecznych poprzez zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Baranów na lata 2012-2022 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, sformułowano kierunki rozwoju gminy.

Do celów istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono: utrzymanie wysokiej kultury gospodarczej poprzez wspieranie działań istniejących przedsiębiorców oraz zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju biznesu dla

nowych (rozwój aktualnie istotnej, dobrze prosperującej branży meblarskiej oraz pobudzanie rozwoju innych branż jako odpowiedź na zidentyfikowane zagrożenie monokultury gospodarczej), zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców gminy poprzez utrzymanie niskiego stopnia bezrobocia, rozwój kultury, sportu, oświaty i edukacji oraz walkę z patologią oraz dalszy rozwój i poprawę jakości infrastruktury, przestrzeni i stanu środowiska zapewniających spełnienie wymogów rozwijającej się gospodarki i potrzeb społeczności lokalnej.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Baranów jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kępińskim. Graniczy od północy z miastem i gminą Kępno, od wschodu z gminami Wieruszów i Łęka Opatowska, od południa z gminami Trzcinica i Rychtal, a od zachodu z gminą Bralin.

Gmina zajmuje powierzchnię 74,31 ha, co stanowi 12,21% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 11 sołectw: Baranów, Baranów os. Murator, Donaborów, Grębanin, Jankowy, Joanka, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem, Żurawiniec i 2 miejscowości niesołeckie: Feliksów i Młynarka. Siedziba władz gminy znajduje się w Baranowie.

Obszar gminy położony jest na Wysoczyźnie Wieruszowskiej, na pograniczu południowo-wschodniej części Niziny Wielkopolskiej i Niziny Śląskiej w dorzeczu Prosny, zaś oś hydrograficzną gminy stanowi Niesób wraz z dopływami. Gminę charakteryzuje niewielka lesistość a rzeźba terenu jest mało urozmaicona. Na terenie gminy znajduje się najwyższe wzniesienie w powiecie – 242 m n.p.m.; część obszaru objęta jest prawną ochroną, znajduje się tu obszar Natura 2000.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej bogatej historii i kulturze. Baranów jest jedną z najstarszych miejscowości powiatu kępińskiego – pierwsze wzmianki pochodzą z 1250 roku. Przez ponad 4 stulecia posiadał prawa miejskie. Do najciekawszych zabytków w gminie zaliczyć można drewniany kościół parafialny pw. św. Andrzeja i Wawrzyńca z 1732 roku w Baranowie, drewniane budynki mieszkalne w Słupi, a także 2 grodziska prehistoryczne umiejscowione w okolicy rzeki Jamnicy, datowane na 800-400 r. p.n.e.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez gminę Baranów przebiegają 2 drogi krajowe – nr 11 z Baranowa do Słupi i nr 39 do Mrocznia. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe (o łącznej długości 30,9 km) oraz drogi gminne (o łącznej długości 120,6 km).

Baranów położony jest w odległości ok. 3 km od Kępna, 40 km od Kluczborka i 60 km od Ostrowa Wielkopolskiego. Od Wrocławia dzieli go 70 km a od stolicy województwa Poznania – 170 km. Na terenie gminy, w Słupi p/Kępnem znajduje się przystanek kolejowy.

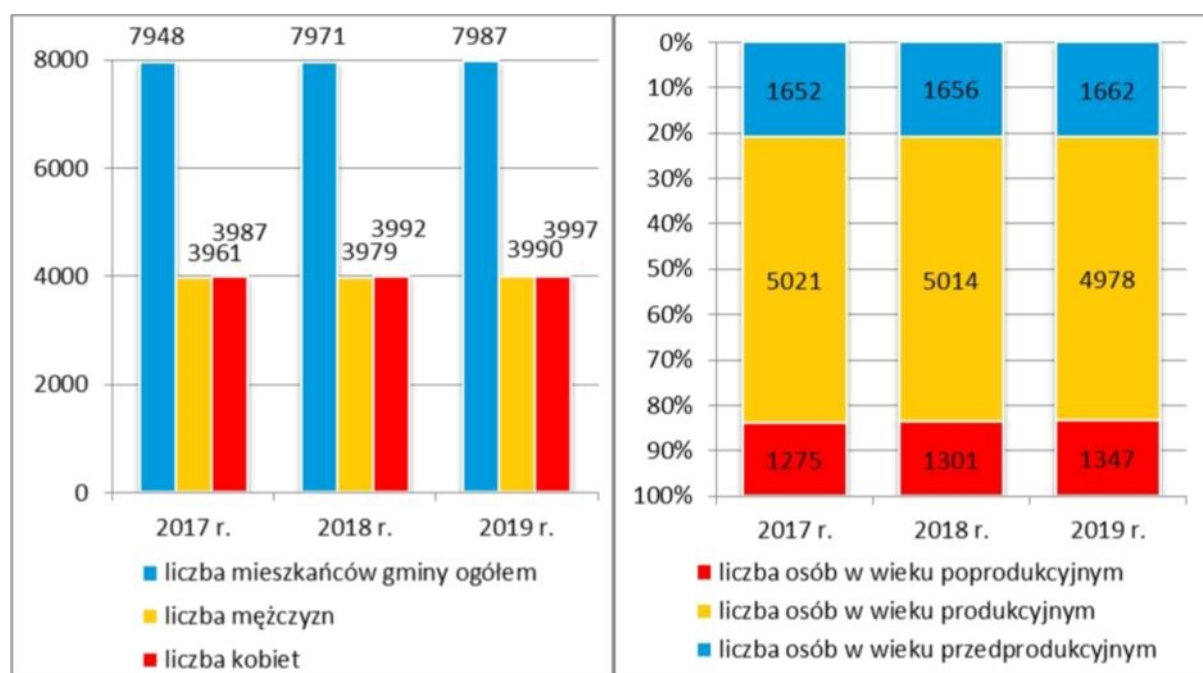
Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy PKS Ostrów Wielkopolski Sp. z o.o. Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy większości miejscowości w gminie, tj. Baranowa, Baranowa-Muratora, Donaborowa, Grębanina, Jankowych, Łęki Mroczeńskiej, Mrocznia, Słupi pod Kępnem i Feliksowa. Z kolei z trudnościami komunikacyjnymi borykają się mieszkańcy miejscowości: Młynarka, Joanka, Marianka Mroczeńska, Żurawiniec.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy nieco zwiększyła się (z 7.948 w 2017 r. do 7.987 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie systematycznie rosła liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym stale spadała. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

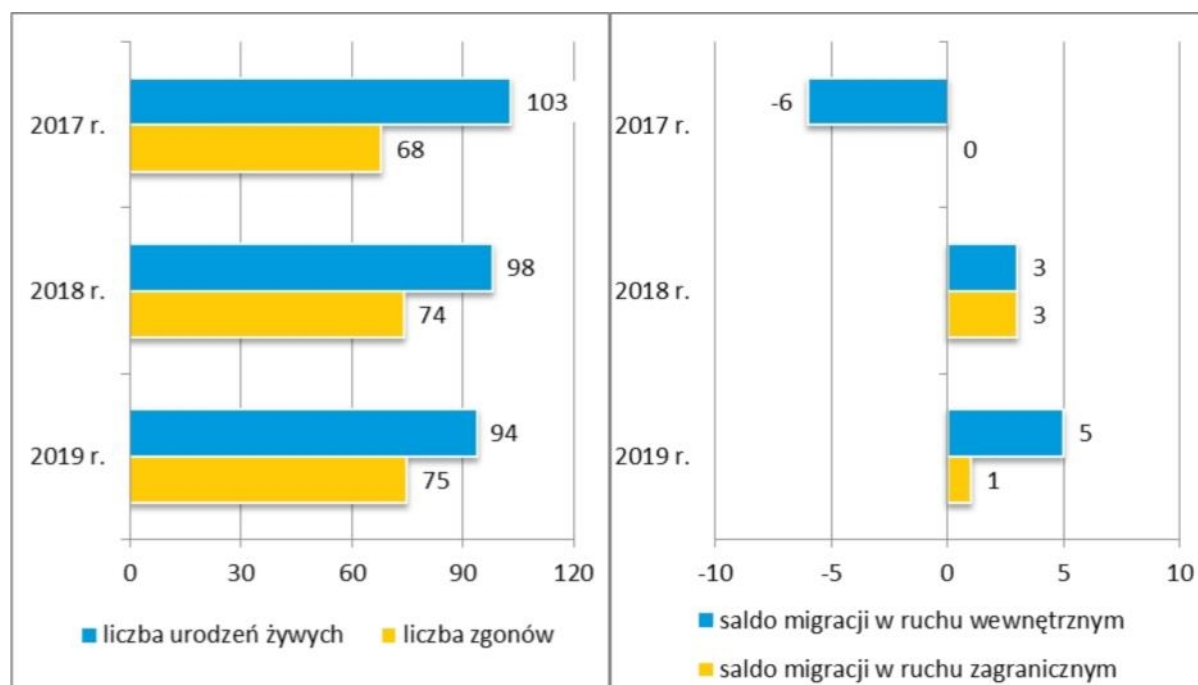

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 przyrost naturalny w gminie był dodatni (+35 w 2017 r., +24 w 2018 r., +19 w 2019 r.), natomiast ruch migracyjny nie odgrywał znaczącej roli (-6 w 2017 r., po +6 w latach 2018-2019). Z Raportu o stanie gminy za rok 2019 wynika, że obok stałych mieszkańców, w gminie zameldowanych było na pobyt czasowy 550. cudzoziemców. Byli to obywatele Ukrainy, Nepalu, Gruzji, Azerbejdżanu, Uzbekistanu, Brazylii, Niemiec, Węgier i Czech.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok i wynosił: 18,9 w 2017 roku, 19,6 w 2018 roku i 20,2 w 2019 roku. Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym

wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilały osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Baranów do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się: alienację społeczną, niewystarczający dostęp do świadczeń zdrowotnych, w tym do specjalistycznej opieki zdrowotnej, niski standard życia w związku z niskimi dochodami oraz ograniczoną pomoc ze strony innych, w tym rodziny.

Działalność na rzecz seniorów w gminie prowadzą różnorodne podmioty. Są to: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, który udziela im wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (zasiłki pieniężne, pomoc rzeczowa, pomoc w formie posiłku, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, praca socjalna), działający w ramach GOPS-u Klub Seniora+ w Mroczeniu (realizując zadania w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+”, umożliwia udział w zajęciach terapeutycznych, rehabilitacyjnych, integracyjnych i spotkaniach międzypokoleniowych), Centrum

Usług Wspólnych w Baranowie, które m.in. świadczy pomoc zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych (zasiłki i składki dla opiekuna, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), Stowarzyszenie Seniorów Gminy Baranów (działania ukierunkowane na wszechstronny rozwój kulturalny i społeczny, a w szczególności promowanie i rozwijanie metod sprzyjających aktywizacji i twórczemu rozwojowi osób starszych, w tym organizacja zajęć, wyjazdów integracyjnych i kulturalnych, poszerzanie wiedzy o kulturze kształtowanie i propagowanie zachowań prozdrowotnych w aspekcie zdrowia fizycznego, psychicznego i duchowego) oraz Koła Gospodyń Wiejskich (pomoc rodzinom wiejskim w wychowaniu, kształceniu i organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży, działania na rzecz ochrony zdrowia i zabezpieczenia socjalnego rodzin wiejskich, rozwijanie przedsiębiorczości kobiet, racjonalizowanie wiejskiego gospodarstwa domowego i zwiększanie uczestnictwa mieszkańców wsi w dziedzinie kultury i kultywowaniu folkloru)

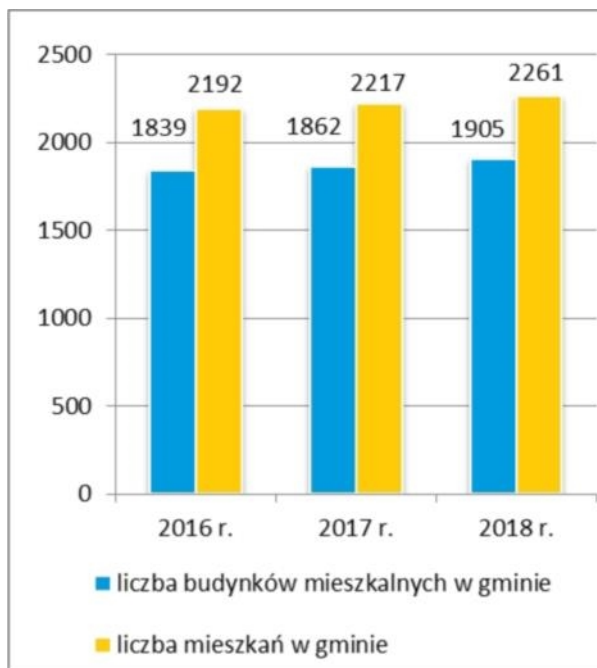
Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w licznych przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, m.in. Dniu Seniora, Balu Seniora, Nocy Świętojańskiej, Przeglądzie piosenki ludowej, Dniach Baranowa", dożynkach, w zajęciach Zespołu wokalnno-muzycznego „Słupianie”, kursach komputerowych oraz w innych organizowanych przez gminę imprezach okolicznościowych i integracyjnych dla mieszkańców gminy.

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2016-2018 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 2.192 w 2016 r. do 2.261 w 2018 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Baranów wynika, że w latach 2017-2019 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy utrzymywała się na tym samym poziomie (po 41). Wśród nich w 2017 roku były 4, a w latach 2018-2019 po 3 mieszkania socjalne. W 2019 roku na przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy oczekiwało 14 osób.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2016-2018

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Baranów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 98,5% mieszkań w gminie, łazienkę posiadało 95% mieszkań, a centralne ogrzewanie 86,2% mieszkań. W gminie było także 328 czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	8	10	9
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	16.452	20.485	19.234

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 851 w 2017 r. do 952 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (823 w 2017 r., 862 w 2018 r., 921 w 2019 r.). W 2019 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: przetwórstwo przemysłowe (277 podmiotów), handel i usługi w zakresie napraw (236) oraz budownictwo (105). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W 2019 roku najwięcej przedsiębiorców w gminie działało w branży meblarskiej. Do największych zakładów pracy na jej terenie należą: Fabryka Mebli Benix Kaczorowscy sp.j. w Mroczeniu, Fabryka Mebli Wersal Kaczorowscy sp.j. w Jankowych, Stolarz-Lempert Spółka komandytowa w Mariance Mroczeńskiej, Stolarz-Lempert Spółka jawna w Mroczeniu, P.P.U.H. Kotey Spółka z o.o. w Baranowie, Fabryka Mebli Mirjan Spółka z o. o. w Łęce Mroczeńskiej, Meble Stolar Spółka z o. o. Spółka Komandytowa w Jankowych, Zakład Stolarski „Stolmeh” Jan Tomalik w Słupi pod Kępem, Fabryka Mebli Meblar Maria i Franciszek Sołtysik Spółka Jawna w Baranowie.

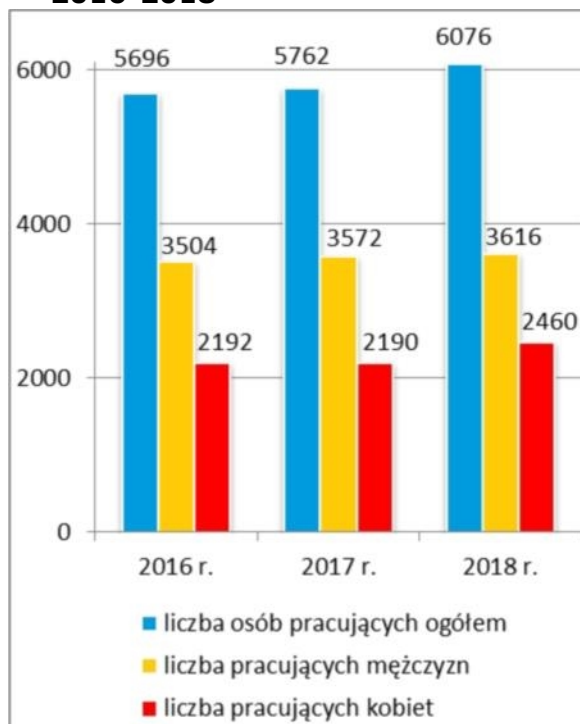
Szacuje się, że liczba miejsc pracy w gminie jest wystarczająca. Poza jej terenem pracuje ok. 5% mieszkańców, którzy podjęli zatrudnienie w ościennych gminach.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2016-2018 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Baranów zwiększała się z roku na rok (z 5.696 w 2016 r. do 6.076 w 2018 r.; w 2018 roku liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców wyniosła 762. Z kolei z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych w gminie Baranów systematycznie zwiększała się (z 56 w 2017 r. do 68 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (36 w 2017 r., 45 w 2018 r., 41 w 2019 r.).

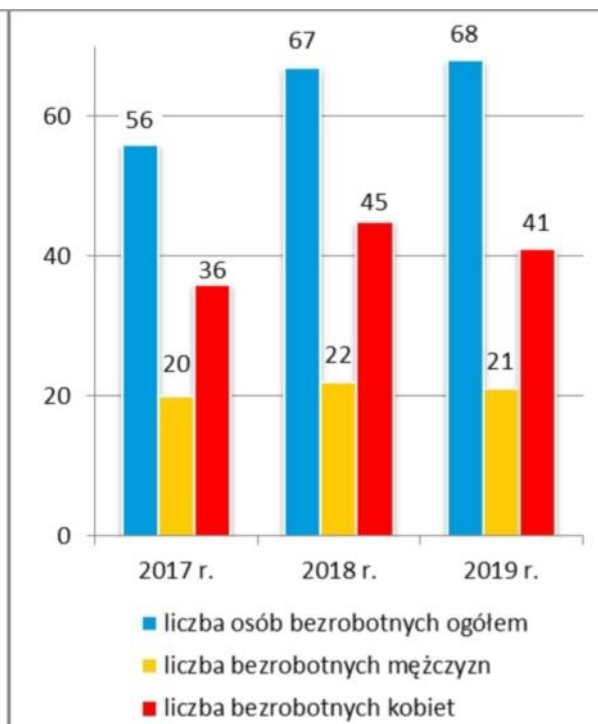
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niewielki, ale zwiększał się z roku na rok. W 2017 roku wyniósł 1,1%, rok później osiągnął poziom 1,3%, w 2019 roku wzrósł do 1,4%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2016-2018*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019

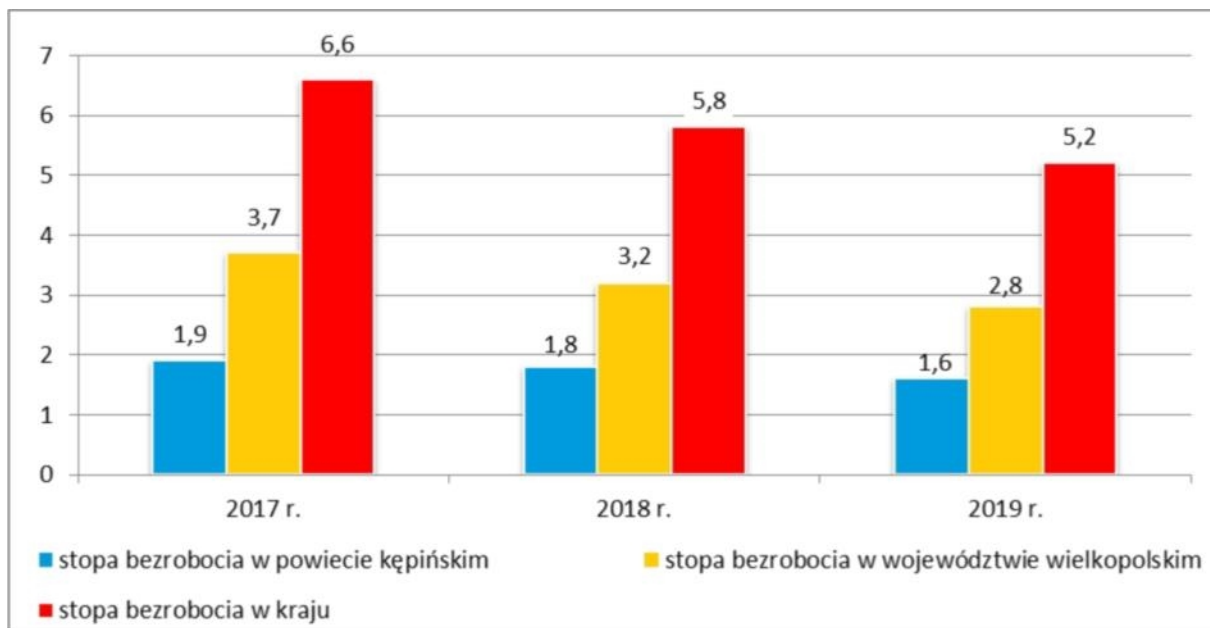

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie kępińskim była niższa niż w województwie wielkopolskim i znacznie niższa niż w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kępińskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)

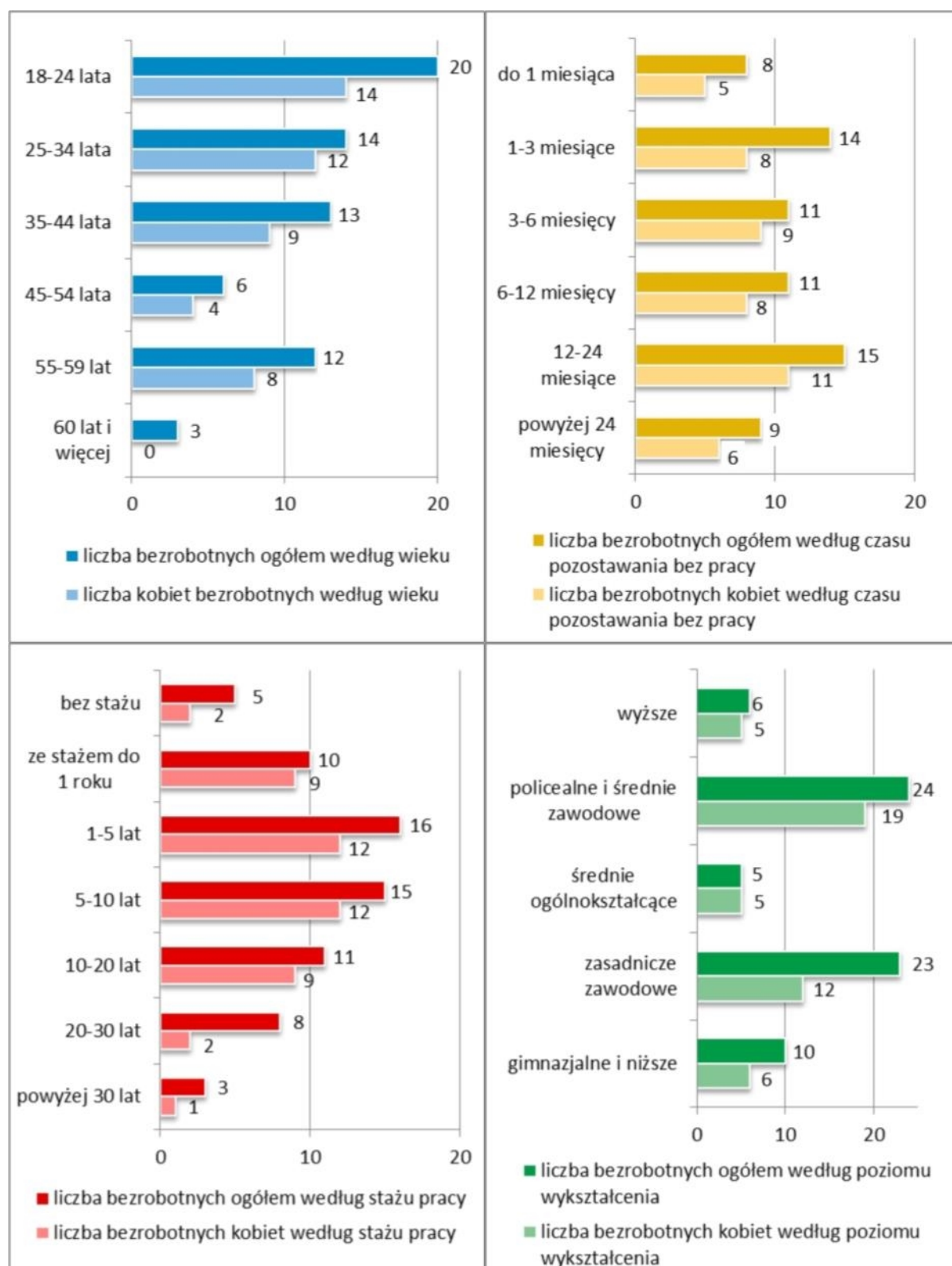

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-24 lata (20 osób, w tym 14 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 12 miesięcy i więcej (łącznie 24 osoby, w tym 17 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (16 osób, w tym 12 kobiet) i od 5 do 10 lat (15 osób, w tym 12 kobiet), a także osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (24 osoby, w tym 19 kobiet) oraz zasadniczym zawodowym (23 osoby, w tym 12 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Baranów funkcjonuje 5 szkół podstawowych wraz z oddziałami przedszkolnymi. W gminie działa także żłobek z oddziałem zamiejscowym w Mroczeniu. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych i opiekuńczych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe oraz opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Baranowie (Szkoła podstawowa i publiczne przedszkole samorządowe)	Rynek 20, 63-604 Baranów
2.	Zespół Szkół w Donaborowie (Szkoła podstawowa i publiczne przedszkole samorządowe)	Donaborów 91, 63-604 Baranów
3.	Zespół Szkół w Łęce Mroczeńskiej (Szkoła podstawowa i publiczne przedszkole samorządowe)	Łęka Mroczeńska 55a, 63-604 Baranów
4.	Zespół Szkół w Słupi pod Kępem (Szkoła podstawowa i publiczne przedszkole samorządowe)	Słupia pod Kępem, ul. Szkolna 5, 63-604 Baranów
5.	Zespół Szkół w Mroczeniu wraz ze Szkołą Filialną w Grębaninie o strukturze I-III z oddziałem przedszkolnym	Mroczeń 140, 63-604 Baranów
6.	Żłobek gminny „Barankowo” (Placówka główna w Baranowie i oddział zamiejscowy w Mroczeniu)	ul. Jana Pawła II 2a, 63-604 Baranów

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

W roku szkolnym 2019/2020 do przedszkoli w gminie uczęszczało 245 dzieci, a w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 733 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 124 nauczycieli, z czego 20 nauczycieli w przedszkolach a 104 nauczycieli w szkołach podstawowych. Żłobek sprawował opiekę nad 72. najmłodszymi dziećmi, zatrudniając 10 opiekunów.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy i doradcy zawodowego. W szkołach organizowane jest dożywianie.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych i logopedycznych. Pedagodzy oceniają, że większe środki finansowe mogłyby pozwolić na wzbogacenie oferty placówek, szczególnie w zagospodarowaniu czasu wolnego uczniów.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Baranów jest Gminna Biblioteka Publiczna im. Feliksa hrabiego Wężyka w Baranowie, która posiada 2 oddziały w Słupi i Mroczeniu. Placówka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór bibliotek liczył 27.105 woluminów; liczba czytelników wyniosła 518, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 6.564 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet.

Obok podstawowej działalności Biblioteka i jej filie prowadzą działania kulturalno-oświatowe i promocyjne. Należą do nich głównie wystawy, wernisaże, ekspozycje związane z promocją książki, rocznicami państwowymi i literackimi, organizowane są również spotkania autorskie, konkursy, warsztaty i lekcje biblioteczne. Placówki aktywnie promują czytelnictwo poprzez m.in. udział w takich akcjach jak: „Cała Polska czyta dzieciom” czy „Tydzień głośnego czytania”.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących

w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminna Biblioteka Publiczna im. Feliksa hrabiego Wężyka	Rynek 21, 63-604 Baranów
2.	Biblioteka Gminna im Feliksa hrabiego Wężyka oddział w Słupiu	Słupia pod Kępem, ul. Szeroka, 63-604 Baranów
3.	Biblioteka Gminna im Feliksa hrabiego Wężyka oddział w Mroczeniu	Mroczeń 146, 63-604 Baranów

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

Gmina Baranów posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych i rozrywkowych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dni Baranowa, Dożynki Gminno-Powiatowe, Noc Świętojańska, Bal Seniora, Dzień Seniora, Bal Biznesu, Śniadanie Wielkanocne, Lokalny Festiwal Smaku, Gminny Dzień Matki, Plener Malarski, Spotkania z Mikołajem, Gminna Wigilia i Kolędowanie.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Boisko wielofunkcyjne „Orlik”	ul. Sportowa 6, 63-604 Baranów
2.	Boisko pełnowymiarowe piłkarskie	Mroczeń 146, 63-604 Baranów
3.	Boisko pełnowymiarowe piłkarskie	Słupia pod Kępem ul. Leśna, 63-604 Baranów
4.	Boisko pełnowymiarowe piłkarskie	Grębanin 101a, 63-604 Baranów
5.	Boisko pełnowymiarowe piłkarskie	Jankowy, 63-604 Baranów
6.	Boisko wielofunkcyjne	Osiedle Murator ul. Jana Pawła II, 63-604 Baranów
7.	Place zabaw	Mroczeń, Joanka, Słupia, Jankowy, Baranów, Osiedle Murator-Baranów, Grębanin, Żurawiniec, Marianka Mroczeńska
8.	Siłownie zewnętrzne	Mroczeń – 2, Słupia pod Kępem, Osiedle Murator-Baranów, Baranów, Joanka
9.	Otwarte strefy aktywności	Jankowy, Grębanin

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

W gminie odbywają się liczne imprezy sportowo-rekreacyjne. Wśród ważniejszych wymienić należy: Mistrzostwa Gminy Baranów Szkół Podstawowych (uczniowie rywalizują w piłce nożnej, koszykówce, piłce ręcznej, siatkówce, tenisie stołowym, lekkoatletyce, unihokeju) oraz rozgrywki mistrzowskie klubów piłkarskich prowadzone przez PZPN.

Gmina Baranów posiada zasoby pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. O jej atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zabytki kultury stanowiące dowód wielowiekowej tradycji. Największe atrakcje stanowią: Pałac Wężyków w Mroczeniu, Pałac Mańkowskich w Grębaninie, w którym obecnie znajduje się Oddział Rehabilitacyjny Szpitala w Kępnie, Pałac w Słupi, Folwark w Żurawińcu, Dworek w Donaborowie. W gminie znajdują się także szlaki turystyczne piesze i trasy rowerowe, m.in. szlak rowerowy „Wrota Wielkopolski”.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Baranów funkcjonują 2 zakłady opieki zdrowotnej i działają 3 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Przychodnia Lekarska w Mroczeniu	Mroczeń 146, 63-604 Baranów
2.	Indywidualna Praktyka Lekarska w Słupi pod Kępem	ul. Szeroka 27, 63-604 Słupia pod Kępem
3.	Apteka „Aspirynka” w Baranowie	Mroczeń 145, 63-604 Baranów
4.	Apteka pod Kasztanami w Baranowie	ul. Jana Pawła II 4e, 63-604 Baranów
5.	Punkt Apteczny w Słupi pod Kępem	ul. Szeroka 29a, 63-604 Słupia pod Kępem

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

W gminie usługi świadczą lekarze podstawowej opieki zdrowotnej oraz pielęgniarki i położne środowiskowo-rodzinne. Nie ma natomiast lekarzy specjalistów. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej

opieki zdrowotnej ulegała wahaniom (22.185 w 2017 r., 20.919 w 2018 r., 21.815 w 2019 r.).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgnarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się w poza gminą. Są to: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kępnie (ul. Szpitalna 3, 63-600 Kępno) oraz niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej świadczące usługi specjalistyczne na terenie powiatu kępińskiego.

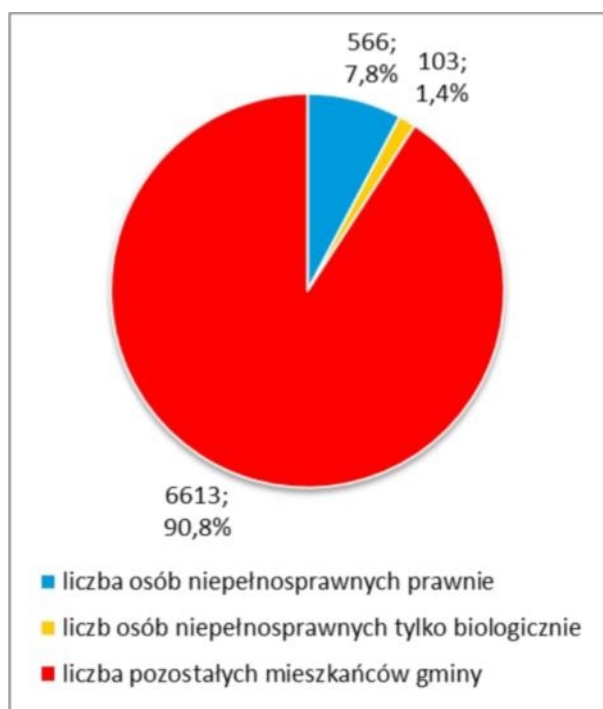
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

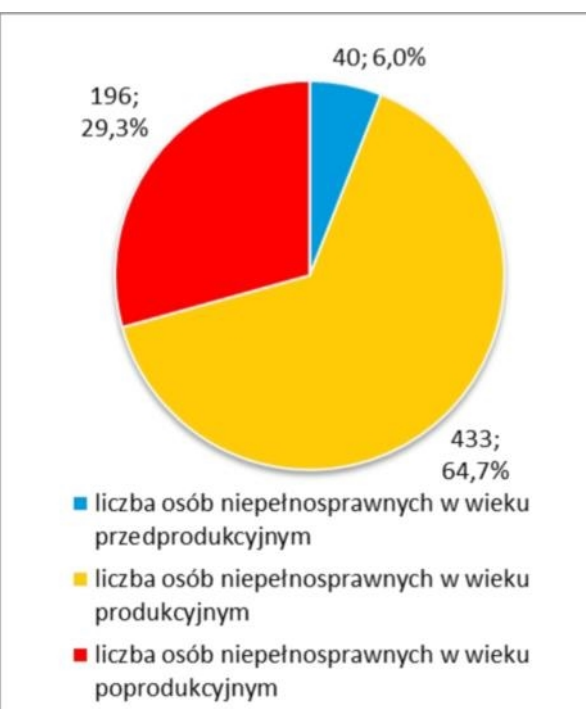
W 2002 roku w gminie Baranów mieszkało 669 osób niepełnosprawnych, w tym 375 mężczyzn i 294 kobiety. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (566 osób), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 103 osób.

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 9,2%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (433 osoby) i poprodukcyjnym (196 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

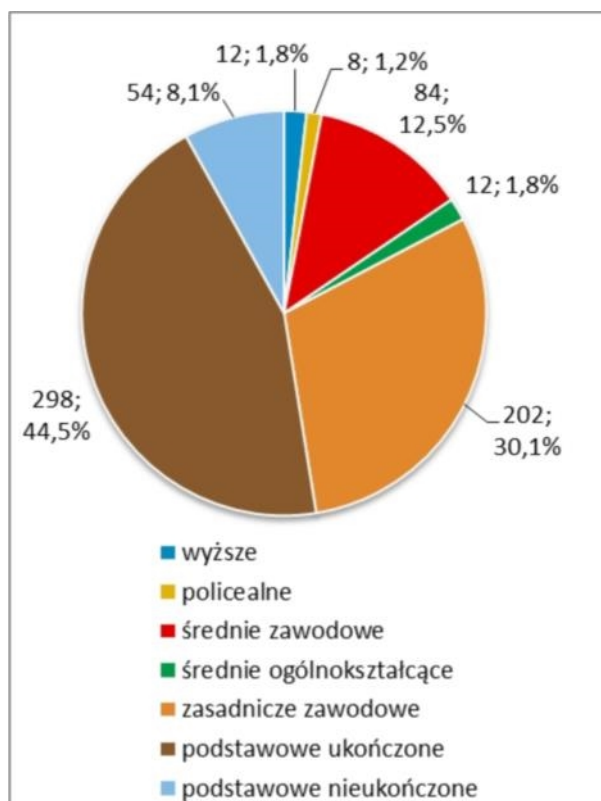
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 9,9% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 22,4%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (298 osób). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (519 osób).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

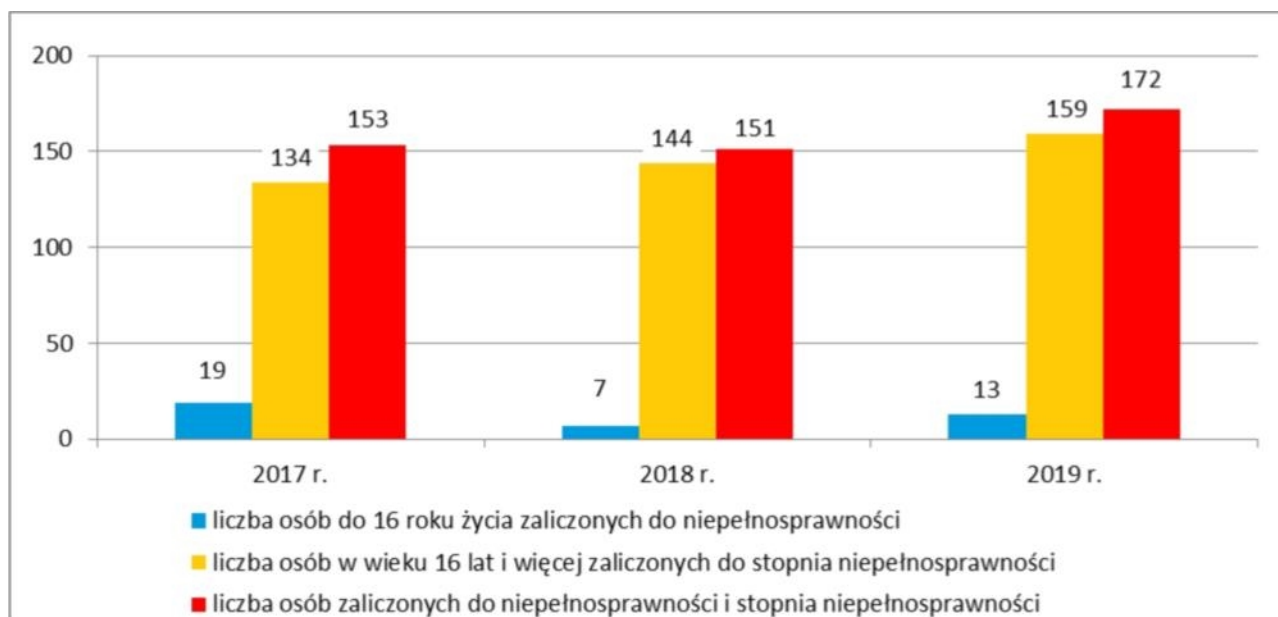
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Baranów zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kępnie. Według jego danych, w latach 2017-2019 liczba osób do 16 roku życia zaliczonych do niepełnosprawności ulegała wahaniom (19 w 2017 r., 7 w 2018 r., 13 w 2019 r.), a liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności zwiększała się z roku na rok (134 w 2017 r., 144 w 2018 r., 159 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Kępnie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kępnie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

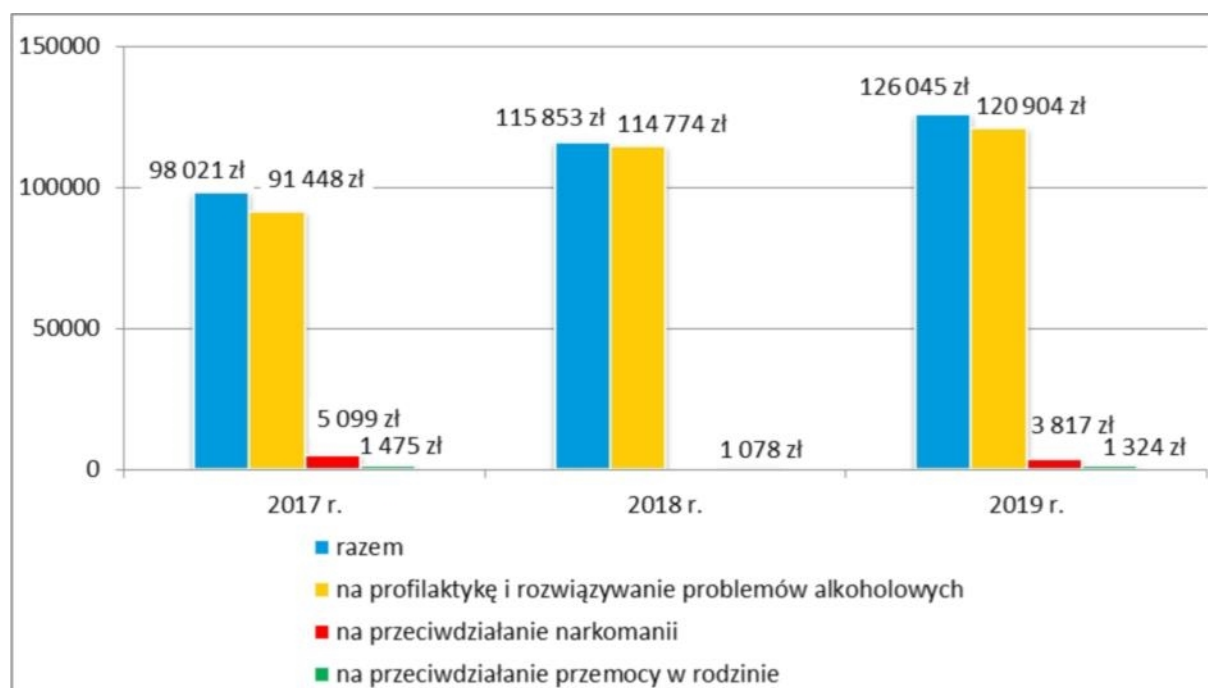
		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Baranów w latach 2017-2019.

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

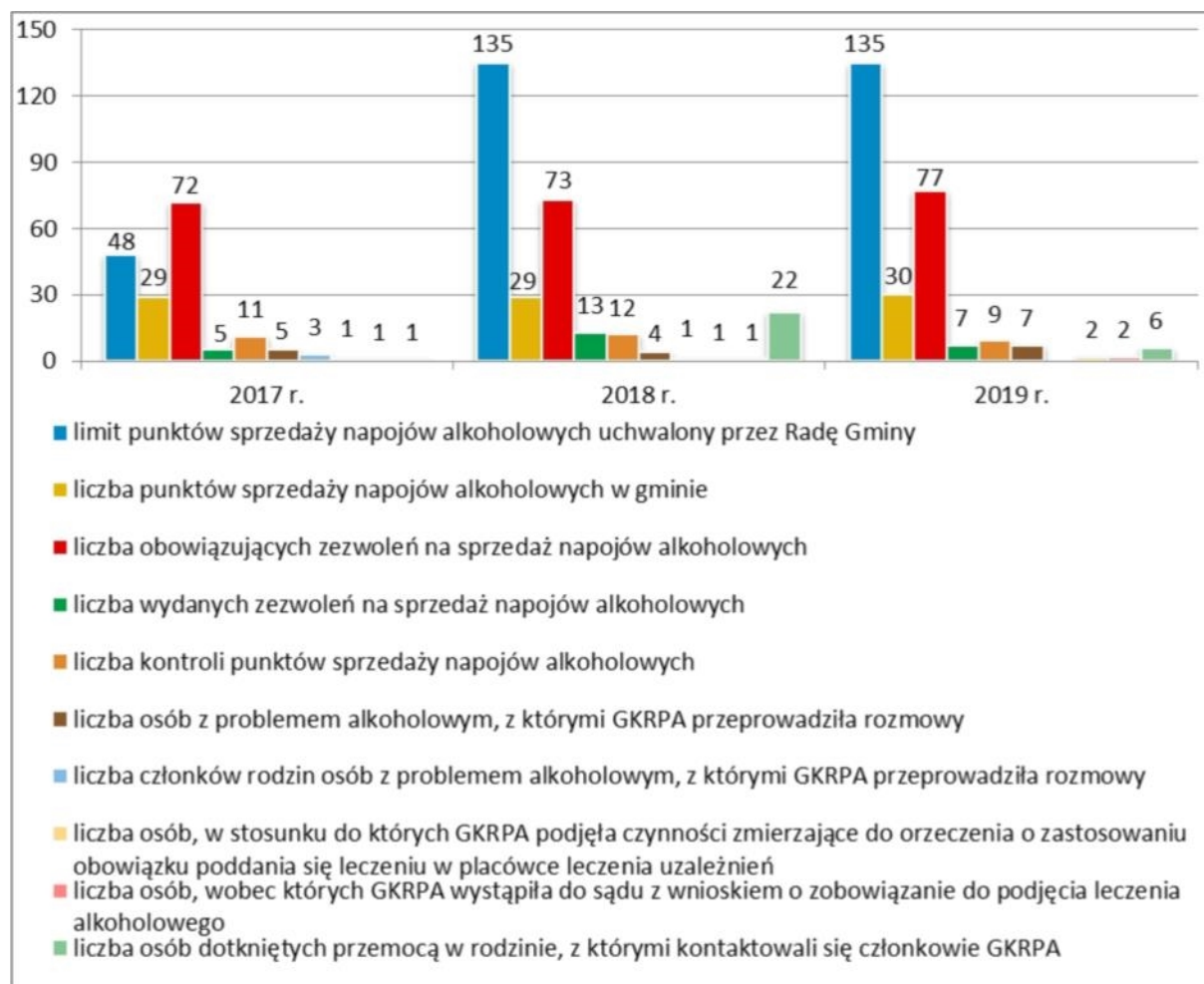

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

W latach 2017-2019 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 98.021 zł w 2017 r. do 126.045 zł w 2019 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Baranów, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

W latach 2018-2019 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był wyższy niż w 2017 roku (48 w 2017 r., po 135 w latach 2018-2019). Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była zbliżona (po 29 w latach 2017-2018, 30 w 2019 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (72 w 2017 r., 73 w 2018 r., 77 w 2019 r.). Z kolei liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (5 w 2017 r., 13 w 2018 r., 7 w 2019 r.). Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2017-2019 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była na zbliżonym poziomie (5 w 2017 r., 4 w 2018 r., 4 w

2019 r.). Z kolei liczba członków rodzin tych osób w 2017 roku była wyższa niż w 2018 roku (3 w 2017 r., 1 w 2018 r.).

W latach 2017-2019 GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec odpowiednio 1, 1 i 2 osób uzależnionych).

W 2018 roku, w stosunku do roku poprzedniego, znacznie wzrosła liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA, a w 2019 roku spadła (1 w 2017 r., 22 w 2018 r., 6 w 2019 r.).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Baranowie – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Grupa wsparcia dla osób z rodzin z problemem uzależnień i przemocy, Punkt przyjęć dzielnicowych, w Kępnie – Ośrodek Pomocy Psychologicznej i Terapii Uzależnień „Remedium” (ul. Graniczna 21a, 63-600 Kępno) i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a także Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępnem (ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów).

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie	ul. Rynek 21, 63-604 Baranów
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie	ul. Rynek 21, 63-604 Baranów
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Rynek 21, 63-604 Baranów
Grupa wsparcia dla osób z rodzin z problemem uzależnień i przemocy	ul. Rynek 21, 63-604 Baranów
Ośrodek Pomocy Psychologicznej i Terapii Uzależnień „Remedium” w Kępnie	ul. Graniczna 21a, 63-600 Kępno
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie	ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępnem	ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów

Punkt przyjęć dzielnicowych w Baranowie	ul. Ogrodowa 2, 63-604 Baranów
Komenda Powiatowa Policji w Kępnie	Chojęcin-Szum, ul. Jaśminowa 16, 63-600 Kępno

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie wynika, że w latach 2017-2019 liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom (7 rodzin liczących 15 osób w 2017 r., 10 rodzin liczących 5 osób w 2018 r., 9 rodzin liczących 16 osób w 2019 r.). Jednocześnie w każdym roku Ośrodek udzielał wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą (1 rodzinie liczącej 3 osoby w 2017 r., 2 rodzinom liczącym 7 osób w 2018 r., 2 rodzinom liczącym 4 osoby w 2019 r.), a w latach 2017-2018 także osobom zmagającym się z problemem narkomanii (1 rodzinie liczącej 3 osoby w 2017 r., 2 rodzinom liczącym 4 osoby w 2018 r.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie zapewniał również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Według jego danych w 2017 roku prowadzono w gminie procedurę 14 Niebieskich Kart, w tym 10 nowych, rok później – 11, w tym 8 nowych, a w 2019 roku 13, w tym 8 nowych.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadanek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, konkursów, zajęć w placówce wsparcia dziennego, wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz szkoleń i warsztatów dla rodziców, nauczycieli i wychowawców.

W 2019 roku programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanymi do dzieci i młodzieży objęto 256 uczniów i 9 nauczycieli, w festynach i innych imprezach plenerowych uczestniczyło 245 osób, w imprezach sportowych – 184 osoby, w konkursach – 425 osób, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 87 osób oraz w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 50 osób.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Baranów zjawisko bezdomności ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie. W 2017 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 5 osób, a w 2018 roku 3 osoby.

Osoby bezdomne mogą korzystać ze schronienia w hostelu Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem prowadzonym przez Caritas Diecezji Kaliskiej. Pomoc w formie całodobowego schronienia, porad prawnych i psychologicznych znajdują także w Gminnym Ośrodku Wsparcia Rodziny w Kryzysie w Kępie.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej

działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Baranów czuwa Komenda Powiatowa Policji w Kępnie (Chojęcin-Szum, ul. Jaśminowa 16, 63-600 Kępno), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Łęce Opatowskiej z/s w Opatowie (ul. Poznańska 7, 63-645 Opatów).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Kępnie, mając na względzie poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, realizują programy profilaktyczne, np. „Bezpieczny senior”, „Narkotekom Stop”, „Cyberprzemoc” oraz prowadzą działania prewencyjne, m.in. „Bezpieczne Miasto/Wieś”, „Razem bezpieczniej”, „Stop łobuzom na ulicach”.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Baranów zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonują Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Centrum Usług Wspólnych w Baranowie. Podejmują one działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2019 roku kadrę GOPS-u stanowiło 7 osób, w tym kierownik i 5 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3

pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra GOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	5
pozostali pracownicy	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

W latach 2017-2019 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie zwiększały się z roku na rok (z 12.031.520 zł w 2017 r. do 14.624.645 zł w 2019 r.). W analizowanym okresie rosły wydatki m.in. na tworzenie i funkcjonowanie żłobków (z 819.043 zł w 2017 r. do 1.458.356 w 2019 r.), wspieranie rodziny (z 2.264 w 2017 r. do 353.124 w 2019 r.), utrzymanie mieszkańców w domach pomocy społecznej (ze 170.813 zł w 2017 r. do 241.549 zł w 2019 r.) oraz usługi opiekuńcze (z 68.010 zł w 2017 r. do 115.966 zł w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	5.099	0	3.817
przeciwdziałanie alkoholizmowi	91.915	114.774	120.903
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	170.813	211.577	241.549
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.475	1.078	1.324
składki na ubezpieczenia zdrowotne	19.010	4.836	4.569
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	34.693	36.569	38.536
dodatki mieszkaniowe	17.092	21.325	20.282
zasiłki stałe	56.491	53.730	50.768
Ośrodek Pomocy Społecznej	307.267	318.468	355.428
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi	68.010	73.989	115.966

opiekuńcze			
pomoc w zakresie dożywiania	71.256	77.030	68.439
usuwanie klęsk żywiołowych	6.500	0	0
pozostała działalność	0	82.256	95.567
rodzina			
świadczenie wychowawcze	7.035.828	6.882.890	8.401.060
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.215.161	3.276.173	3.156.370
wspieranie rodziny	2.264	12.118	353.124
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	819.043	1.238.431	1.458.356
rodziny zastępcze	51.703	62.490	53.131
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	X	14.646
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	57.900	71.542	70.810
ogółem	12.031.520	12.539.276	14.624.645

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

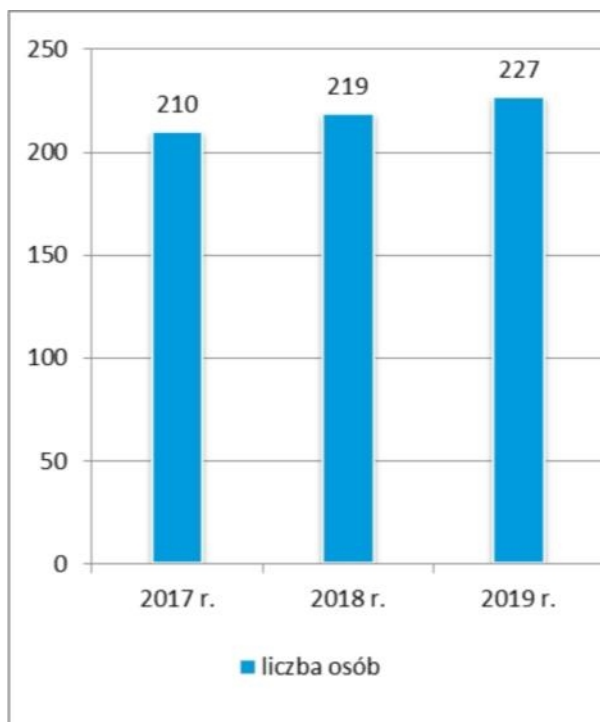
W latach 2017-2019 liczba osób, którym udzielono w gminie pomocy i wsparcia, systematycznie rosła (z 210 w 2017 r. do 227 w 2019 r.), podobnie, jak liczba rodzin, którym przyznano świadczenie (ze 125 w 2017 r. do 130 w 2019 r.). Zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób w rodzinach, które uzyskały świadczenie (z 362 w 2017 r. do 351 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 stale zwiększała się liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (z odpowiednio 77 i 167 w 2017 r. do 89 i 203 w 2019 r.), z kolei wahaniom ulegała liczba rodzin i osób w rodzinach, którzy otrzymali świadczenie niepieniężne (odpowiednio 65 i 245 w 2017 r., 68 i 252 w 2018 r., 63 i 231 w 2019 r.).

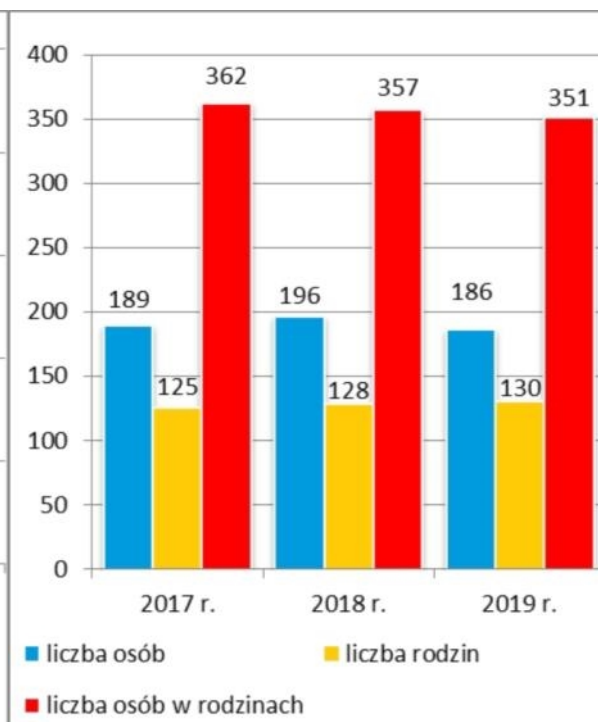
W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (125 w 2017 r., 128 w 2018 r. do 141 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia

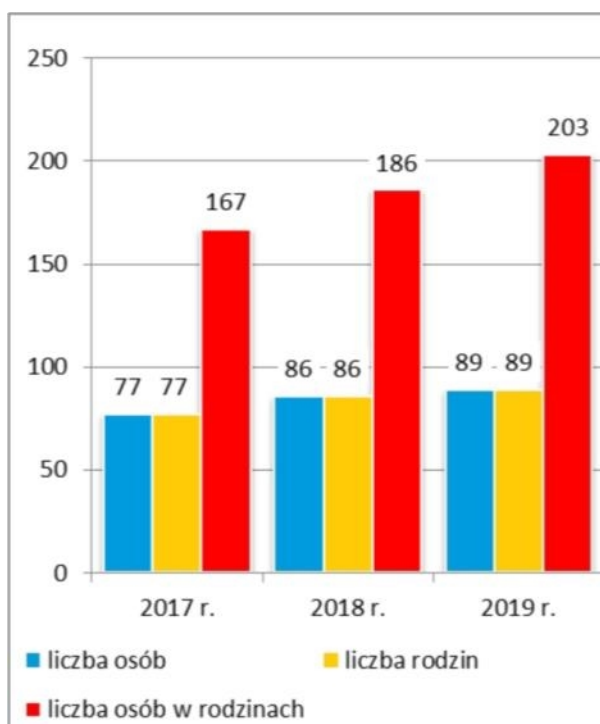

Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

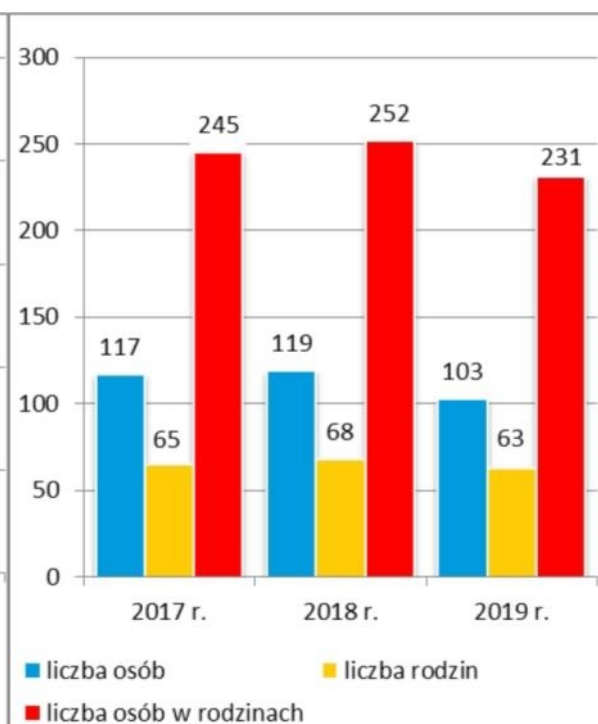

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne

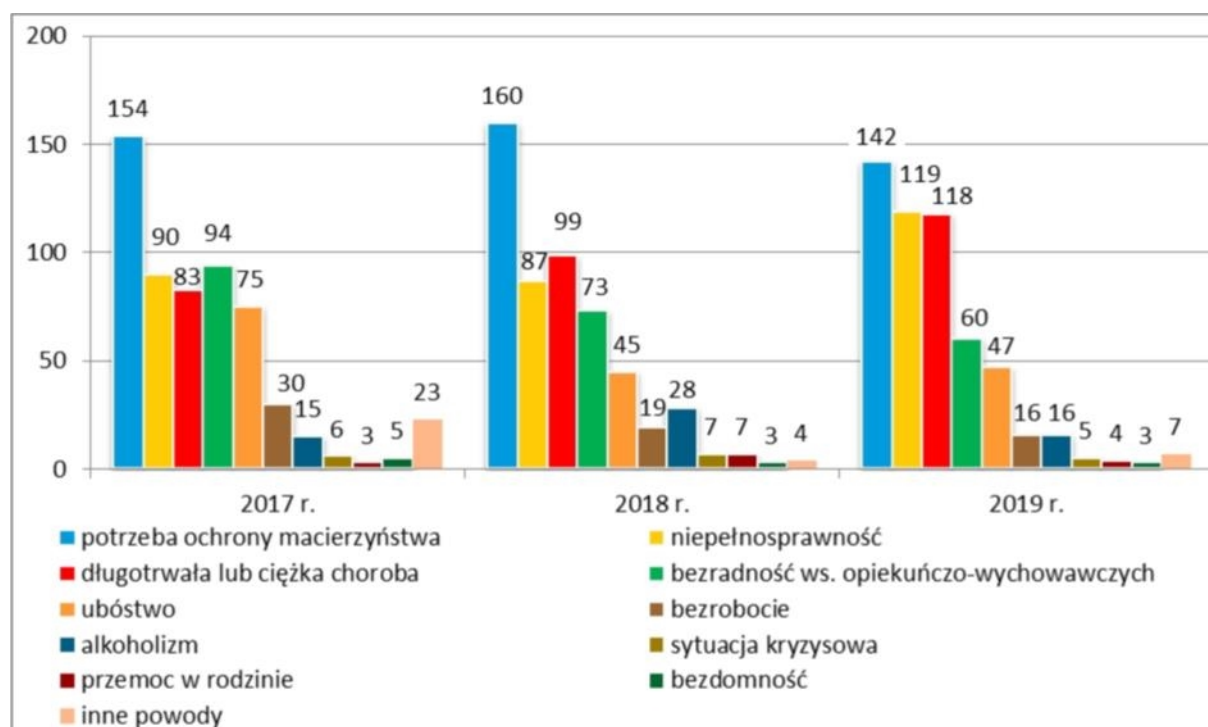
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, dotknięte niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

W latach 2017-2019 wahaniam ulegała liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (ze 154 w 2017 r. do 142 w 2019 r.). W 2019 roku, w stosunku do lat poprzednich, zwiększyła się liczba beneficjentów zmagających się z niepełnosprawnością (90 w 2017 r., 87 w 2018 r., 119 w 2019 r.). Jednocześnie w latach systematycznie zwiększała się liczba osób w rodzinach dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą (z 83 w 2017 r. do 118 w 2019 r.), z kolei stale spadała liczba świadczeniobiorców doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 94 w 2017 r. do 60 w 2019 r.).

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów korzystających z pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa wymienić można wprowadzenie Rządowego Programu „500+”. Należy jednak zaznaczyć, że choć

świadczenie wychowawcze stanowi realną pomoc dla rodzin z dziećmi, to jednak, z uwagi na brak jego waloryzacji od momentu wprowadzenia, poziom wsparcia dla rodzin ubogich w ramach tego świadczenia zmniejsza się. Szczególnej uwagi wymaga tzw. ubóstwo senioralne (dotyczy to głównie osób nabywających emeryturę na nowych zasadach) oraz rodzin z osobami niepełnosprawnymi, które w zdecydowanej większości są nieaktywne zawodowo.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
pieniężne	zasiłek stały	10	11	9	56.491	53.730	50.768
	zasiłek okresowy	1	2	2	1.542	1.335	836
	zasiłek celowy	74	80	87	33.921	39.469	50.772
	posiłek	105	108	93	64.172	67.245	54.468
	schronienie	3	2	0	5.620	4.199	0
niepieniężne	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	6	8	11	170.813	211.577	241.549
	usługi opiekuńcze	9	9	10	68.010	73.989	115.966
usługi	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	2*	1*	3*	X	X	X
	praca socjalna	43*	45*	40*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
indywidualne programy	indywidualny program	0	0	0	X	X	X

pomocy	wychodzenia z bezdomności						
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	5* (1)	4* (1)	6* (1)	X	X	X
	wspieranie rodziny i piecza zastępcza						
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	51.703	62.490	53.131	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W analizowanym okresie liczba osób nim objętych stale zwiększała się (z 74 w 2017 r. do 87 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność),

niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W 2019 roku liczba osób objętych posiłkiem była niższa niż w latach 2017-2018 (105 w 2017 r., 108 w 2018 r., 93 w 2019 r.).

Ważnymi formami wsparcia niepieniężnego w latach 2017-2019 były również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej (ich liczba stale rosła: z 6 w 2017 r. do 11 w 2019 r.) oraz świadczenie usług opiekuńczych (dla 9 osób w latach 2017-2018 i 10 w 2019 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, utrzymywała się na zbliżonym poziomie (43 w 2017 r., 45 w 2018 r., 40 w 2019 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W latach 2017-2019 pod opieką asystenta rodziny pozostawało kilka rodzin (5 w 2017 r., 4 w 2018 r., 6 w 2019 r.). Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej (51.703 zł w 2017 r., 62.490 zł w 2018 r., 53.131 zł w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze – na łączną kwotę odpowiednio: 7.035.828 zł w 2017 roku, 6.882.890 zł w 2018 roku i 8.401.060 zł w 2019 roku.

W latach 2017-2019 w gminie funkcjonował żłobek, a koszty związane z jego działalnością zwiększały się z roku na rok i wyniosły: 819.043 zł w 2017 roku, 1.238.431 zł w 2018 roku i 1.458.356 zł w 2019 roku.

W 2018 roku GOPS przystąpił do projektu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Klub Senior+ i w 2019 roku kontynuował w nim udział. Zadanie polega na zapewnieniu funkcjonowania Klubu Seniora utworzonego w 2018 roku w Mroczeniu,

którego celem jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Klub działa w strukturach GOPS-u czynny jest w wymiarze 6 godzin 3 razy w tygodniu. W 2019 roku zrealizowano m.in. takie zadania jak: spotkanie seniorów z książką, spotkanie ze specjalistami, dzień filmowy, zajęcia rehabilitacyjne. Projektem objęto 20 mieszkańców gminy w wieku 60 lat i więcej.

W latach 2017-2019 przyznawaniem świadczeń rodzinnych w gminie zajmowało się Centrum Usług Wspólnych w Baranowie. W 2019 roku ogólna liczba udzielonych świadczeń była niższa niż w latach 2017-2018 (17.738 w 2017 r., 17.641 w 2018 r., 15.953 w 2019 r.), a podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (14.690 w 2017 r., 14.726 w 2018 r., 13.133 w 2019 r.). Jednocześnie systematycznie spadała liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 2.267 w 2017 r. do 2.134 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych świadczeń rodzicielskich (z 211 w 2017 r. do 118 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	14.690	14.726	13.133
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	2.264	2.188	2.134
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	357	387	388
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	125	91	95
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	91	86	85
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	211	163	118
ogółem			
liczba świadczeń	17.738	17.641	15.953
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	60	57	44
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	0	0	1

Źródło danych: Centrum Usług Wspólnych w Baranowie.

W analizowanym okresie CUW przyznawało również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2017-2019 CUW wypłaciło odpowiednio 60, 57 i 44 zasiłki dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 31.200, 30.440 i 27.280 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy CUW opłacało składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. W latach 2017-2019 liczba tych składek zmniejszała się z roku na rok (498 w 2017 r., 440 w 2018 r., 426 w 2019 r.), a ich wartość ulegała wahaniom (114.849 zł w 2017 r., 109.985 zł w 2018 r., 114.586 zł w 2019 r.).

W 2019 roku Centrum Usług Wspólnych w Baranowie przyznało również 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Centrum Usług Wspólnych w Baranowie stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W 2019 roku liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była mniejsza niż w latach 2017-2018 (po 20 w latach 2017-2018, 16 w 2019 r.), z kolei liczba świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 470 w 2017 r. do 391 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	20	20	16
liczba przyznanych świadczeń	470	440	391
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	190.789	185.210	165.460

Źródło danych: Centrum Usług Wspólnych w Baranowie.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Baranów, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Centrum Usług Wspólnych, funkcjonują: Klub Seniora w Mroczeniu, prowadzone przez Caritas Diecezji Kaliskiej Warsztaty Terapii Zajęciowej w Słupi pod Kępem oraz Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Klub Seniora w Mroczeniu, Mroczeń 95, 63-604 Baranów	Zakres oferowanych usług: placówka wsparcia dziennego dysponująca 20 miejscami i oferująca usługi rehabilitacyjne, spotkania ze specjalistami, warsztaty i szkolenia, wyjazdy i imprezy okolicznościowe, zajęcia komputerowe, terapię zajęciową. Kategoria klienta: osoby w wieku emerytalnym, niepełnosprawne i osamotnione.
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Słupi pod Kępem, ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów.	Zakres oferowanych usług: zajęcia terapeutyczne. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem, ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów.	Zakres oferowanych usług: udzielanie schronienia, poradnictwo specjalistyczne, pomoc socjalna, pedagogiczna, grupy wsparcia. Kategoria klienta: osoby i rodziny dotknięte przemocą lub znajdujące się w sytuacji kryzysowej, osoby bezdomne, z niepełnosprawnościami.

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Punkt Interwencji Kryzysowej w Kępnie, ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczna i prawna, pomoc socjalna. Kategoria klienta: osoby doświadczające przemocy.
Dom Pomocy Społecznej w Rzetni, Rzetnia 87, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kępnie, ul. księdza Wawrzyniaka 10, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do samodzielnego życia. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.
Gminny Ośrodek Wsparcia Rodziny w Kryzysie, Mianowice 3d, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: schronienie, pomoc prawna, psychologiczna, praca socjalna. Kategoria klienta: osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej, osoby bezdomne.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kępnie, ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz

rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Baranów funkcjonuje ponad 30 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy Gminy Baranów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Głównym celem współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Baranów jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców. Do priorytetowych działań publicznych gminy w 2019 roku należały zadania: z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży; wypoczynku dzieci i młodzieży; dotyczące działalności charytatywnej; na rzecz osób starszych; z zakresu kultury i sztuki; wspierające i upowszechniające kulturę fizyczną i sport; wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Fundacja „Wrota Wielkopolski , Rynek 21, 63-604 Baranów	Udzielanie stypendiów dla studentów pochodzących z gmin Baranów, Łęka Opatowska, Rychtal i Trzcinica, wspieranie remontu zabytkowych obiektów, działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami i wykluczonych.
2.	Stowarzyszenie „Wrota Wielkopolski” , ul. Jana Pawła II 2, 63-604 Baranów	Lokalne Partnerstwo Trójsektorowe działające na obszarze powiatu kępińskiego zajmujące się rozwojem obszarów wiejskich, w tym pomocą finansową dla samorządów lokalnych, lokalnych stowarzyszeń oraz przedsiębiorców.
3.	Stowarzyszenie „Słoneczny Mroczeń” , Mroczeń 140, 63-604 Baranów	Działalność na rzecz integracji międzypokoleniowej, wspieranie działalności kulturalnej, propagowanie lokalnych tradycji i rozwoju fizycznego młodzieży.
4.	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Baranów , Rynek 21, 63-604 Baranów	Organizowanie działań ukierunkowanych na wszechstronny rozwój kulturalny i społeczny, promowanie aktywności i twórczego rozwoju osób starszych, kształtowanie i propagowanie zachowań prozdrowotnych.
5.	Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Gminy Baranów , Rynek 21, 63-604 Baranów	Działalność na rzecz mieszkańców gminy Baranów poprzez organizację warsztatów zajęć, działalność aktywizująca i edukacyjna.
6.	Stowarzyszenie Brass Band Nutka Łęka Mroczeńska , Słupia pod Kępem, ul. Szeroka 25, 63-604 Baranów	Działalność kulturalna, integracyjna, nauka gry na instrumentach, prowadzenie zespołu muzycznego.
7.	Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” , Rynek 20, 63-604 Baranów	Działalność wspierająca rozwój dzieci i młodzieży, działalność kulturalna, integracyjna.
8.	Koło Gospodyń Wiejskich w Donaborowie , Donaborów, 63-604 Baranów	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na wsi i aktywne działanie na rzecz środowisk wiejskich, działalność w kierunku poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich i ich rodzin, propagowanie kultury, kultywowanie tradycji i folkloru wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na wsi i aktywna działalność na rzecz środowisk wiejskich, działalność w kierunku poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich i ich rodzin, propagowanie kultury, kultywowanie tradycji i folkloru.
9.	Koło Gospodyń Wiejskich w Grębaninie , Grębanin, 63-604 Baranów	
10.	Koło Gospodyń Wiejskich w Jankowych , Jankowy, 63-604 Baranów	
11.	Koło Gospodyń Wiejskich w Joance , Joanka, 63-604 Baranów	
12.	Koło Gospodyń Wiejskich w Mariance Mroczeńskiej , Marianka Mroczeńska, 63-604 Baranów	
13.	Koło Gospodyń Wiejskich	

	w Mroczeniu , Mroczeń, 63-604 Baranów	
14.	Koło Gospodyń Wiejskich w Słupi pod Kępem , Słupia pod Kępem, 63-604 Baranów	
15.	Koło Gospodyń Wiejskich w Żurawíncu , Żurawiniec, 63-604 Baranów	
16.	Ludowy Zespół Sportowy „Orzeł” Mroczeń , Mroczeń 146, 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, rekreacja.
17.	Grębanínski Klub Sportowy , Grębanin 101, 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, rekreacja.
18.	Ludowy Klub Sportowy Jankowy 1968 , Jankowy, 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, rekreacja.
19.	Klub Sportowy Strażak Słupia , Słupia pod Kępem, 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, rekreacja.
20.	Ucniowski Klub Sportowy „Pionier” , 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, rekreacja, zagospodarowanie czasu wolnego uczniów.
21.	Ucniowski Klub Sportowy „Tornado” Donaborów , 63-604 Baranów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu; rekreacja, zagospodarowanie czasu wolnego uczniów.
22.	Ochotnicza Straż Pożarna w Baranowie , Rynek 21, 63-604 Baranów	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
23.	Ochotnicza Straż Pożarna w Baranowie os. Murator , ul. Jana Pawła II 2, 63-604 Baranów	
24.	Ochotnicza Straż Pożarna w Donaborowie , Donaborów 94a, 63-604 Baranów	
25.	Ochotnicza Straż Pożarna w Grębaninie , Grębanin 56a, 63-604 Baranów	
26.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jankowych , Jankowy 5a, 63-604 Baranów	
27.	Ochotnicza Straż Pożarna w Joance , Joanka 7a, 63-604 Baranów	
28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Łęce Mroczeńskiej , Łęka Mroczeńska 100, 63-604 Baranów	
29.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mariance Mroczeńskiej , Marianka Mroczeńska 4b,	

	63-604 Baranów
30.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mroczeniu , Mroczeń 146, 63-604 Baranów
31.	Ochotnicza Straż Pożarna w Słupi pod Kępem , Słupia pod Kępem, ul. Szeroka 25, 63-604 Baranów
32.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żurawińcu , Żurawiniec, 63-604 Baranów

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

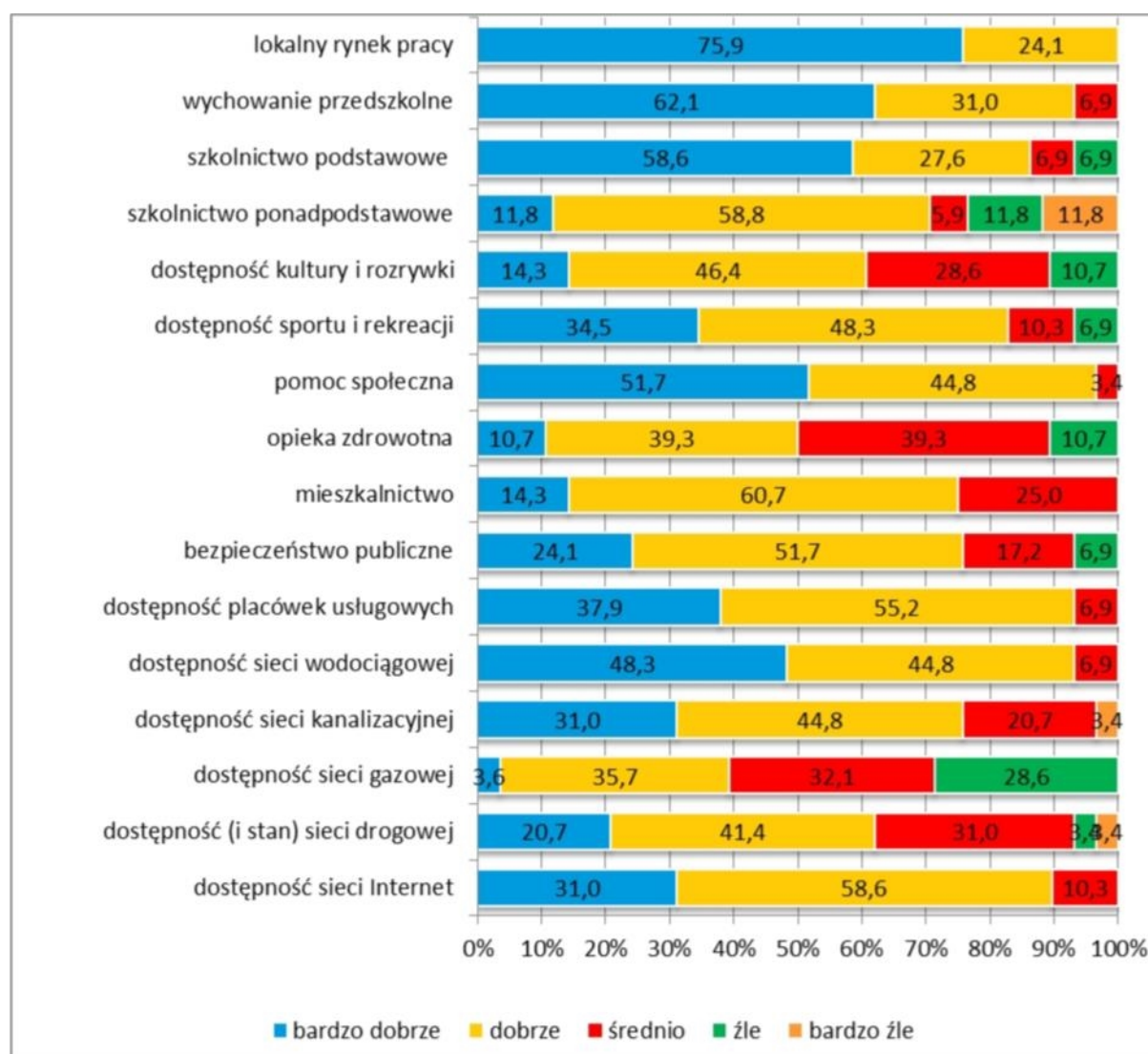
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Baranów posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 29 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

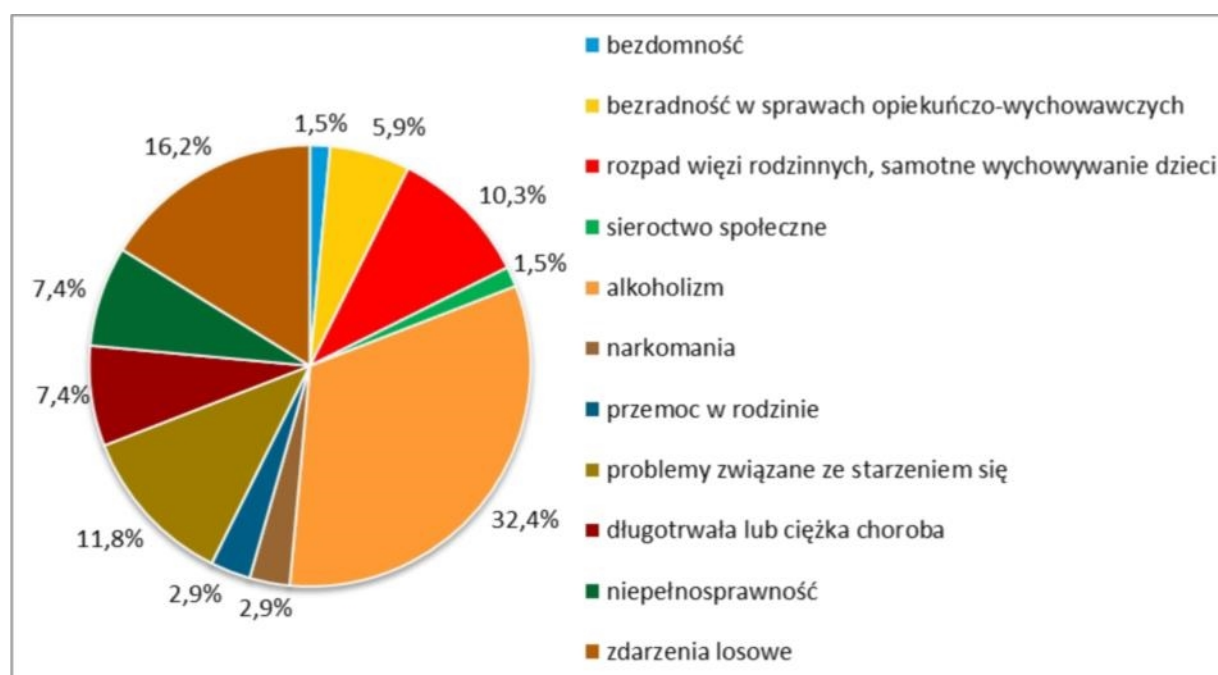
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili lokalny rynek pracy (łącznie 100% ocen bardzo dobrych i dobrych), pomoc społeczną (w sumie 96,6% ocen bardzo dobrych i dobrych), dostęp do wychowania przedszkolnego, placówek usługowych i sieci wodociągowej (łącznie po 93,1% ocen bardzo dobrych i dobrych), sieci Internet (89,7% ocen dobrych i bardzo dobrych) i szkolnictwa podstawowego (w sumie 85,8% bardzo dobrych i dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostęp do sieci gazowej (łącznie 28,6% ocen złych) oraz dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego (w sumie 23,6% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą

mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

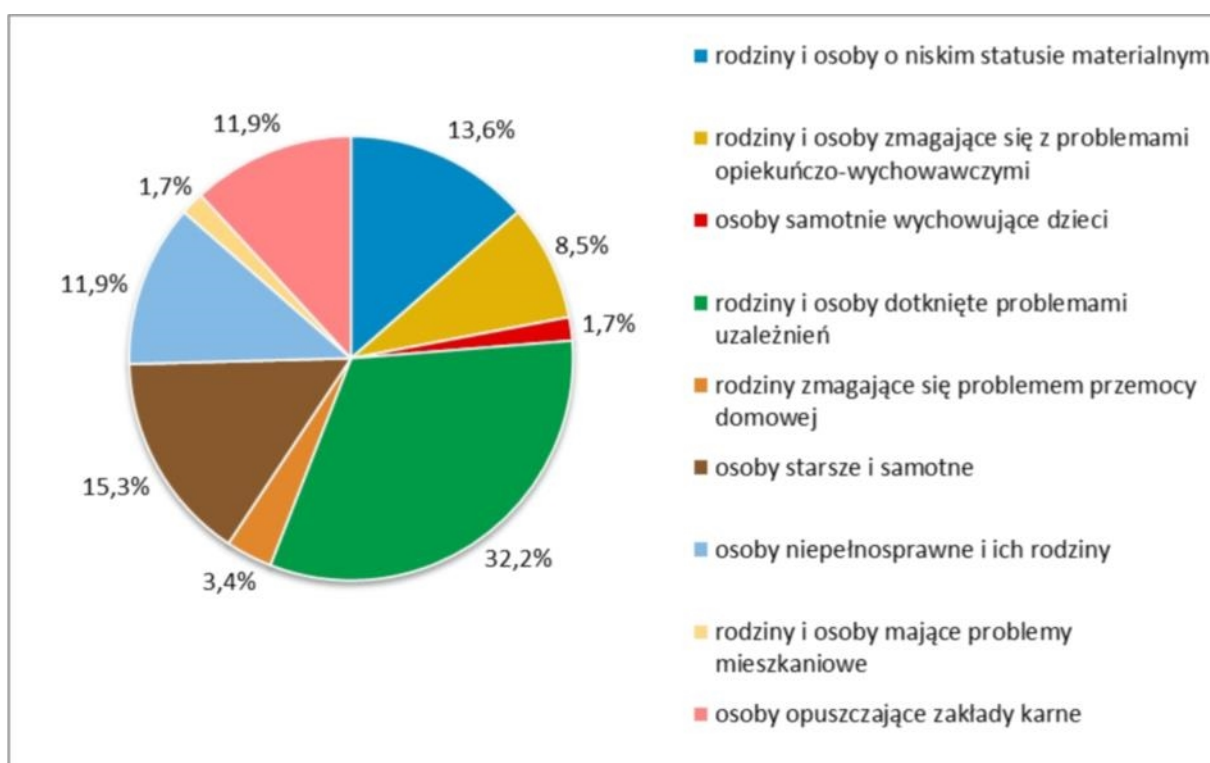

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (32,4%), zdarzenia losowe (16,2%), problemy związane ze starzeniem się (11,8%) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (10,3%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

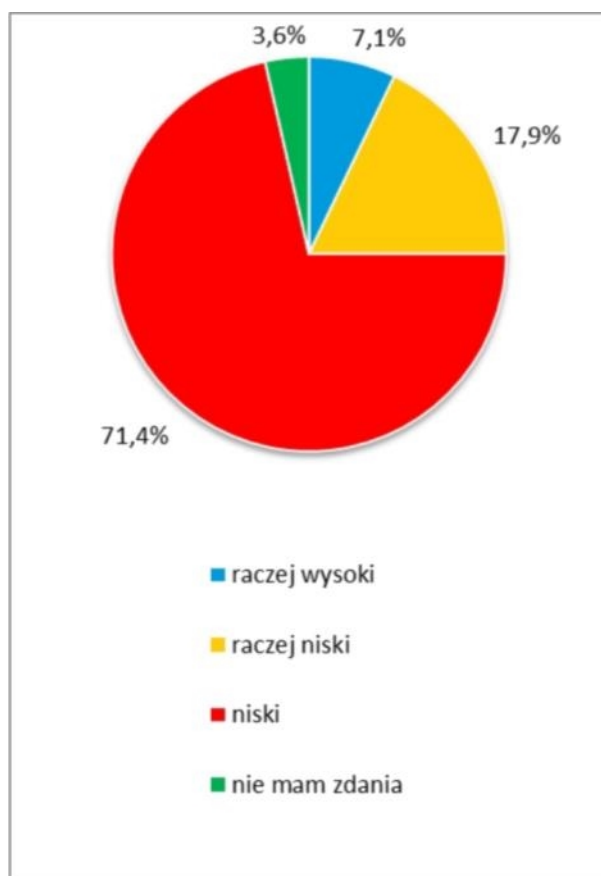

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

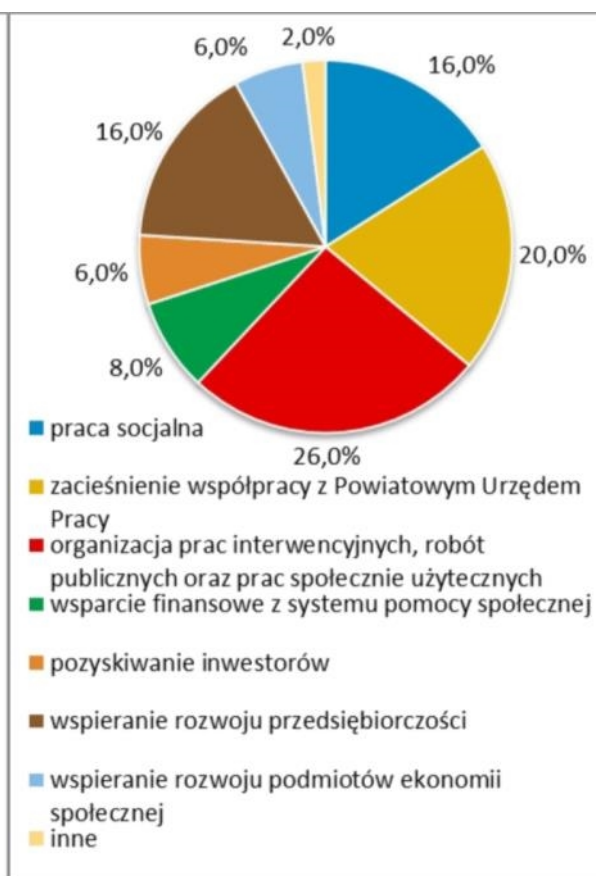
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (32,2%), a także osoby starsze i samotne (15,3%) oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (13,6%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

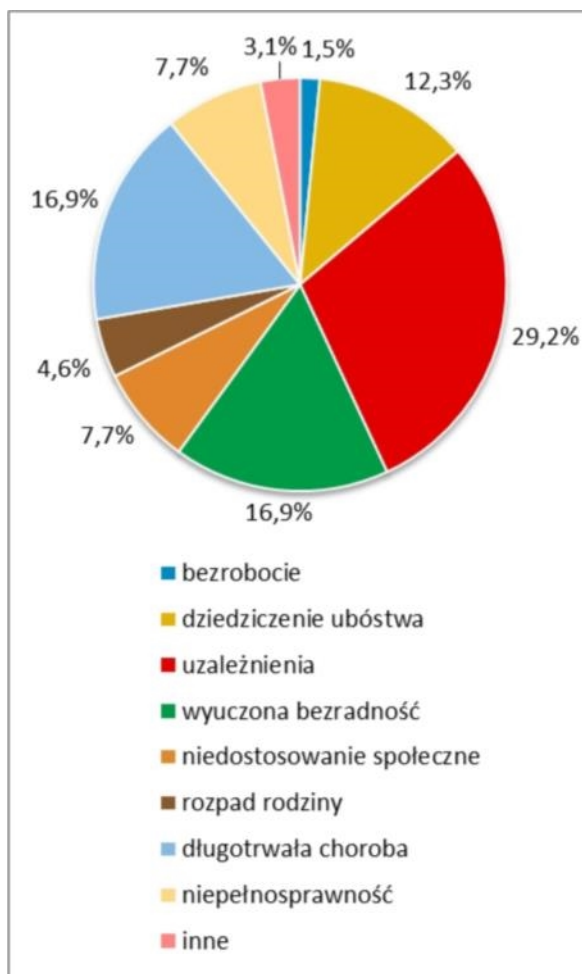
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii zdecydowanej większości ankietowanych (łącznie 89,3%), poziom bezrobocia w gminie jest niski lub raczej niski. Jednocześnie zdaniem 7,1% badanych jest on raczej wysoki.

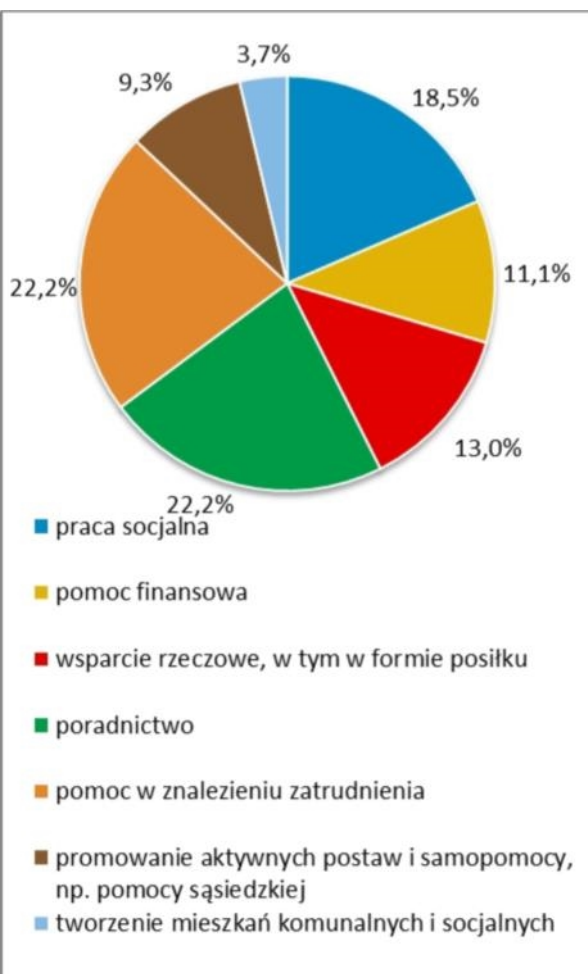
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (26%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 20%) prowadzenie pracy socjalnej oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (po 16%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

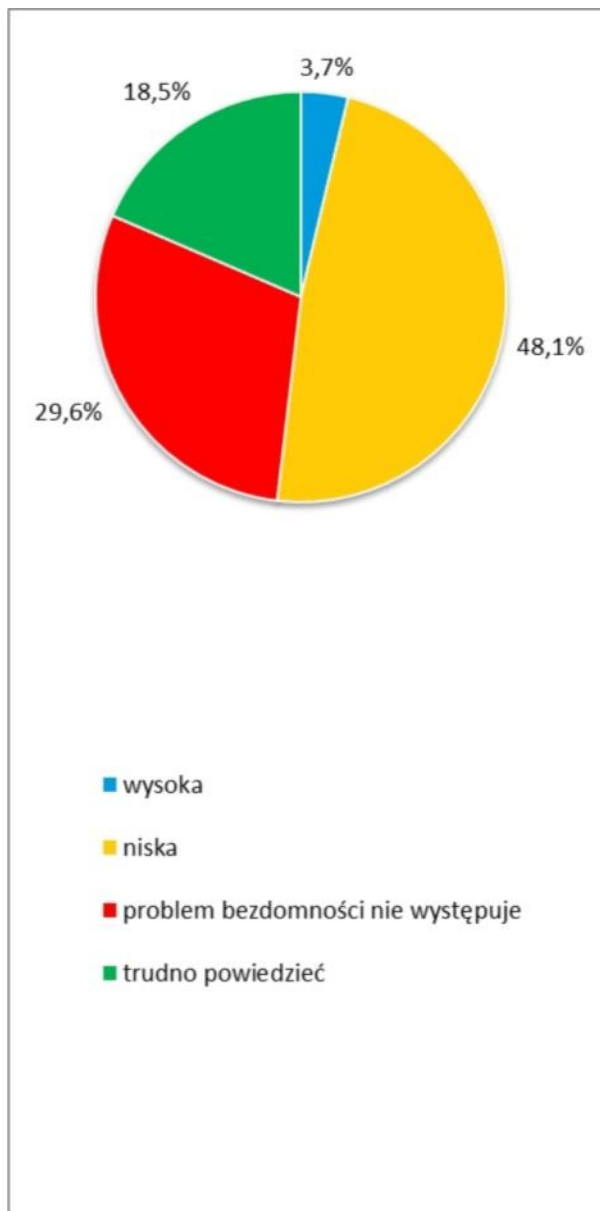
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (29,2%) wyuczoną bezradność i długotrwałą chorobę (po 16,9%) oraz dziedziczenie ubóstwa (12,3%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać poradnictwa i pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 22,2%) oraz prowadzić pracę socjalną (18,5%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 37. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

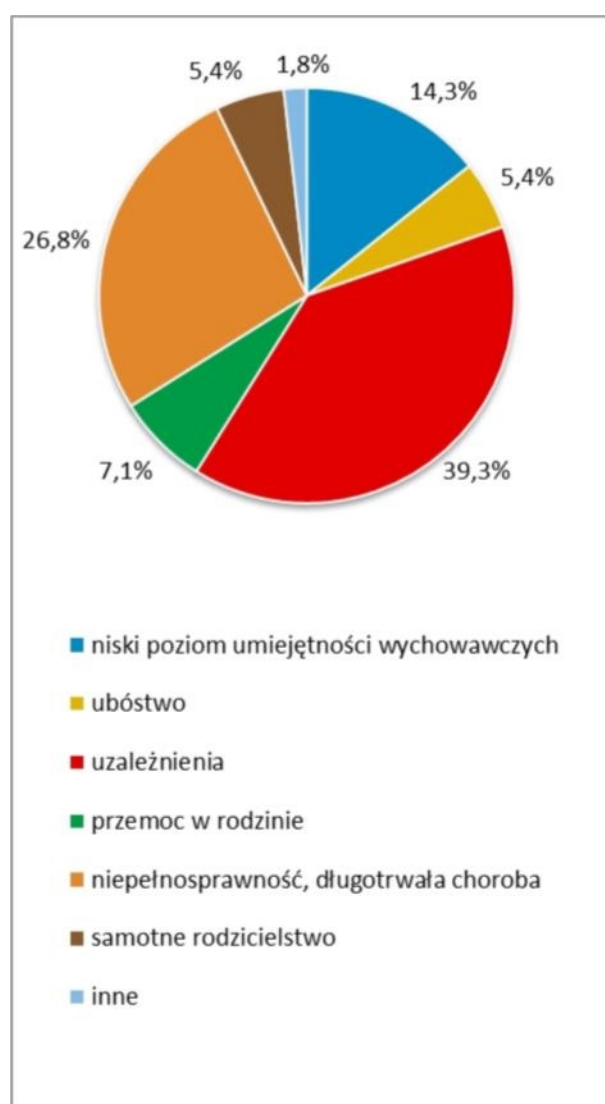
Blisko połowa respondentów (48,1%) stwierdziła, że skala bezdomności w gminie jest niska. Jednocześnie 29,6% ankietowanych odpowiedziało, że problem ten w gminie nie występuje (29,6%), 18,5% badanych nie miało na ten temat zdania.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (16,4%), prowadzenie pracy socjalnej oraz profilaktyki i terapii uzależnień (po

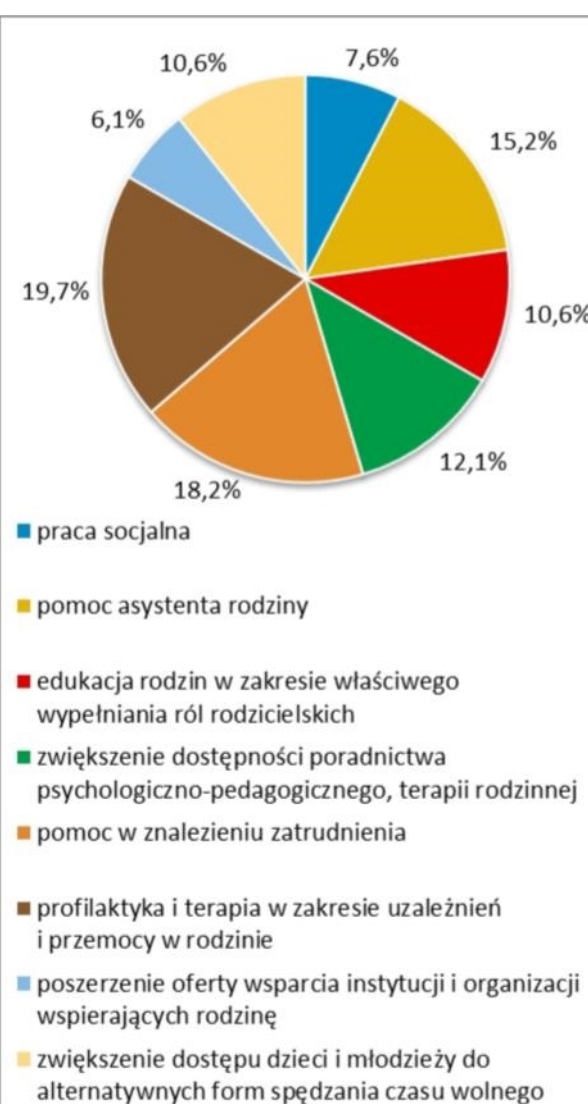
14,5%), a także opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (12,7%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

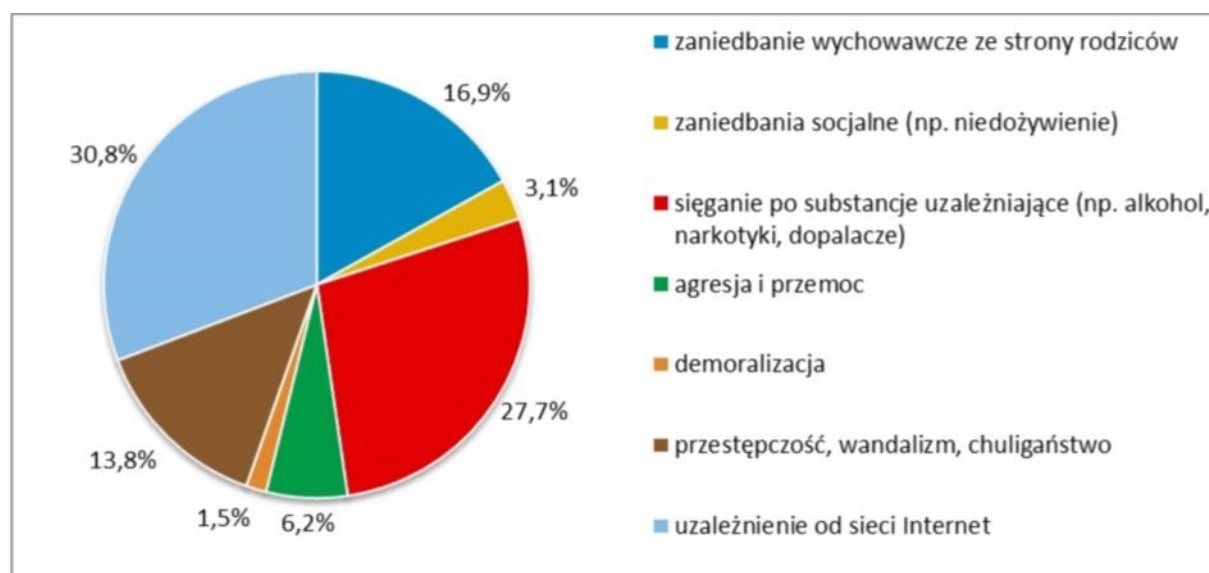
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są

uzależnienia (39,3%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (26,8%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (19,7%), udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (18,2%), świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (15,2%) oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (12,1%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

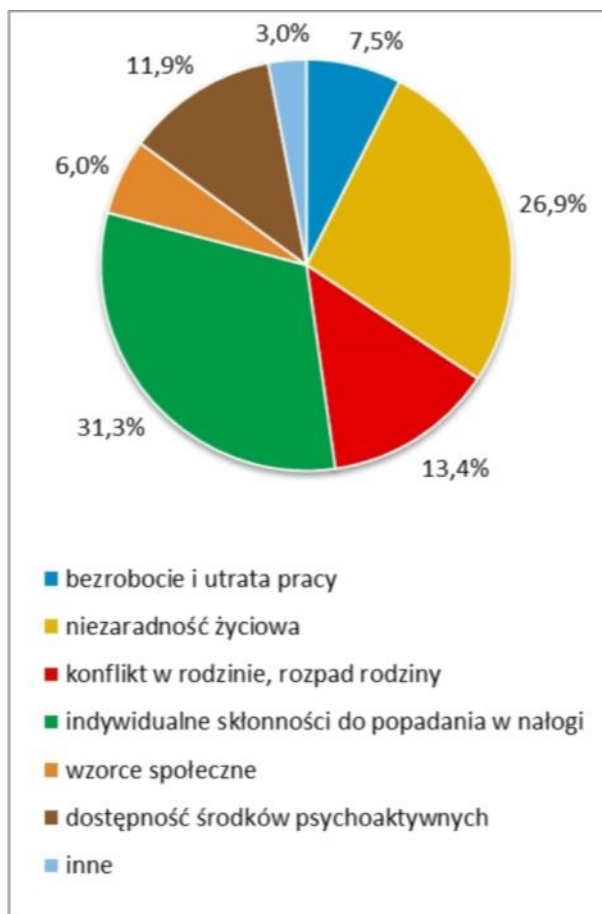

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

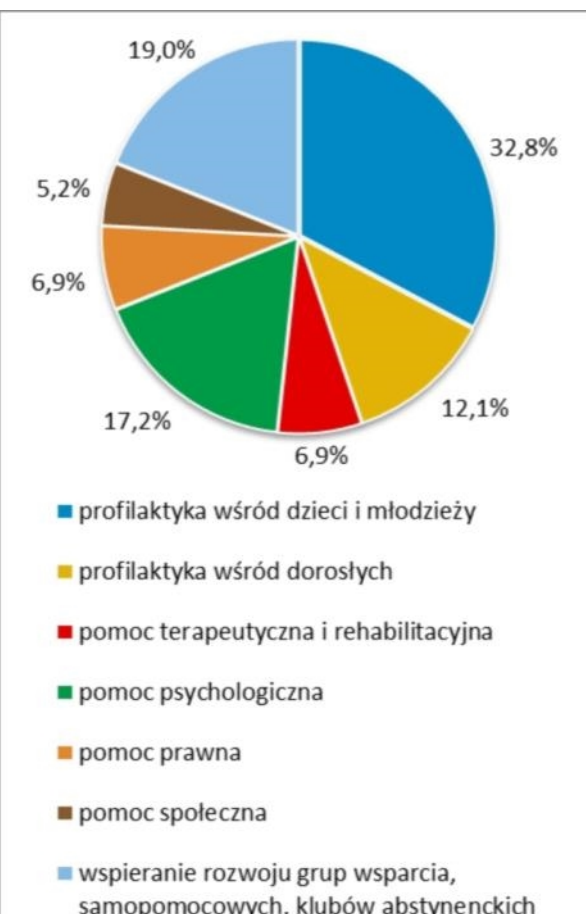
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: uzależnienie od sieci Internet (30,8%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (27,7%) oraz zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (16,9%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (31,3%) i niezaradność życiową (26,9%).

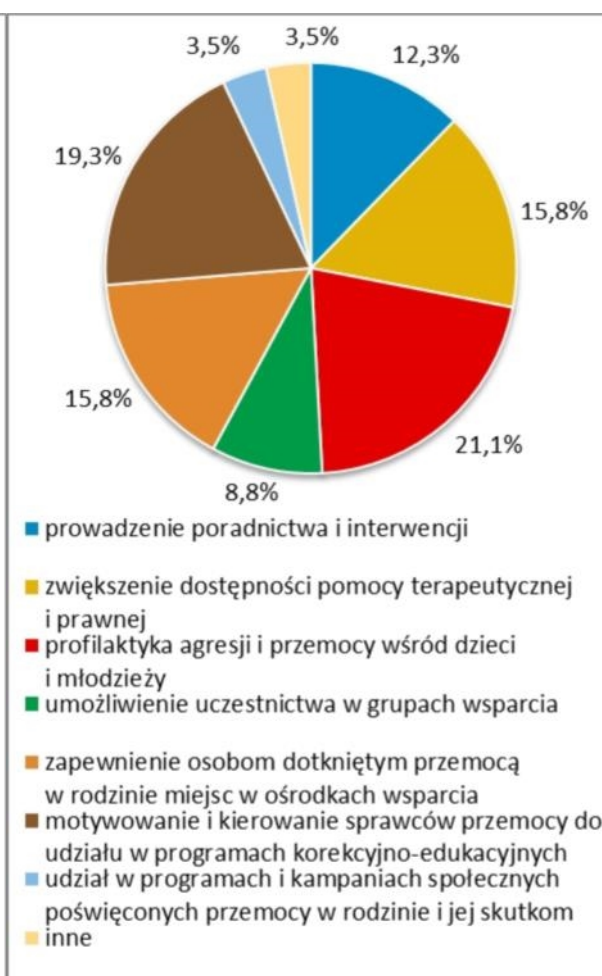
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (32,8%), wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon), klubów abstynenckich (19%) oraz zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (17,2%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

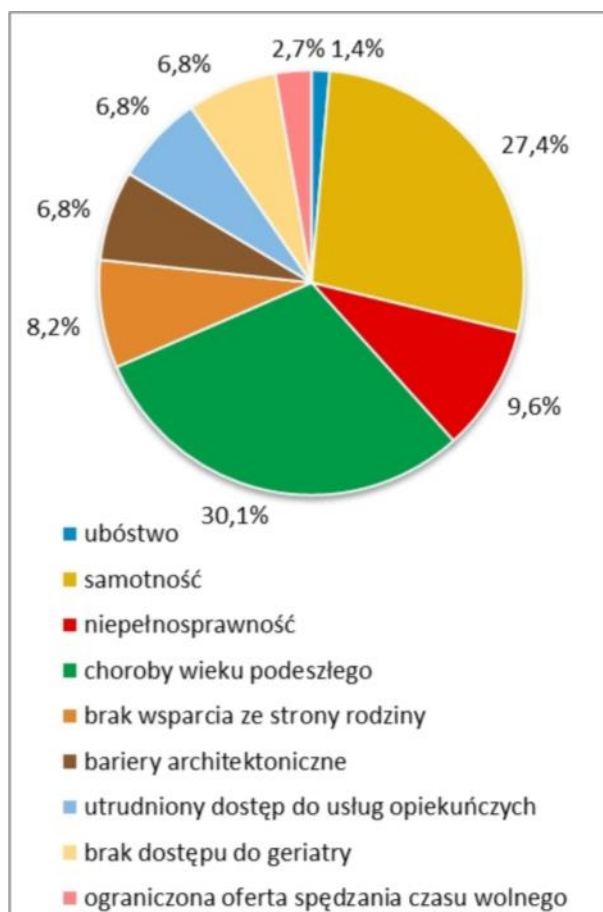
Większość badanych (łącznie 57,1%) stwierdziła, że nie zna przypadków przemocy w rodzinie w gminie lub o nich nie słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 42,9% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (21,1%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (19,3%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej oraz zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (po 15,8%).

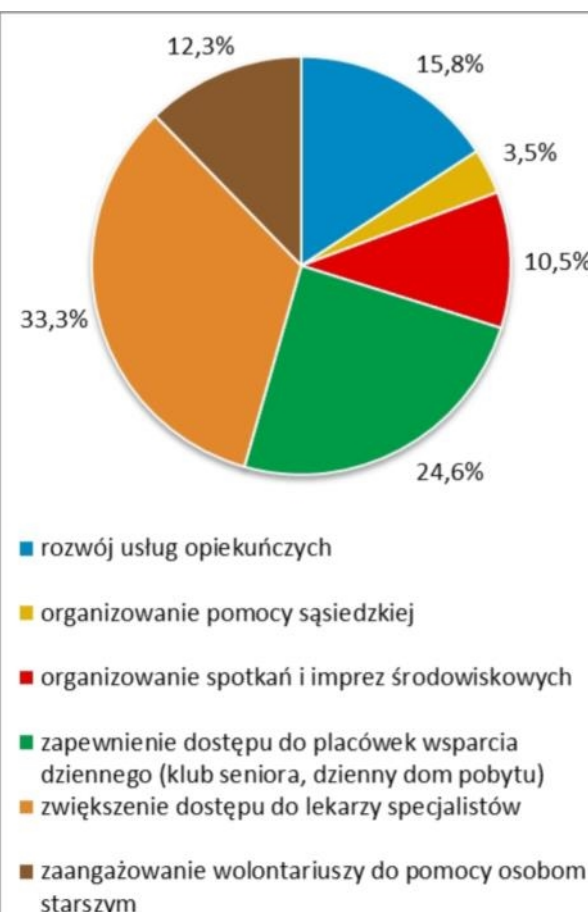
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie

przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

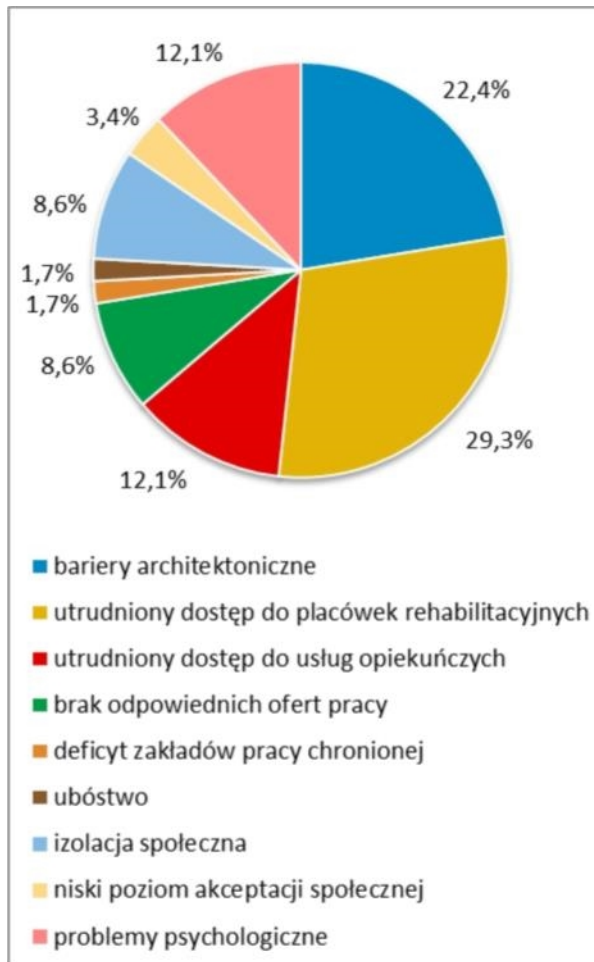
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są choroby wieku podeszłego (30,1%) i samotność (27,4%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (33,3%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 24,6%) oraz rozwój usług opiekuńczych (15,8%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali

działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

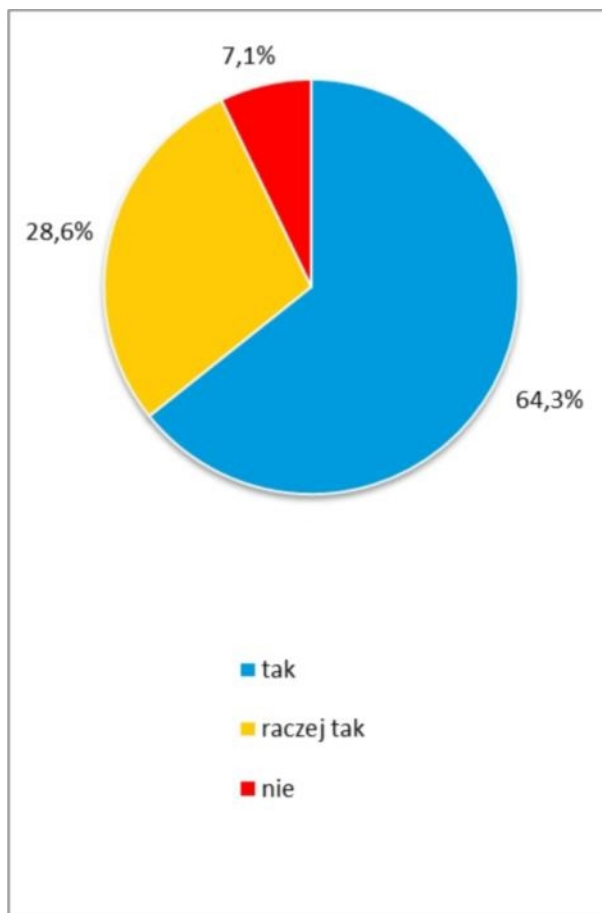
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (29,3%) oraz bariery architektoniczne (22,4%).

W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (30,8%), likwidowaniu barier architektonicznych (20%) oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (16,9%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

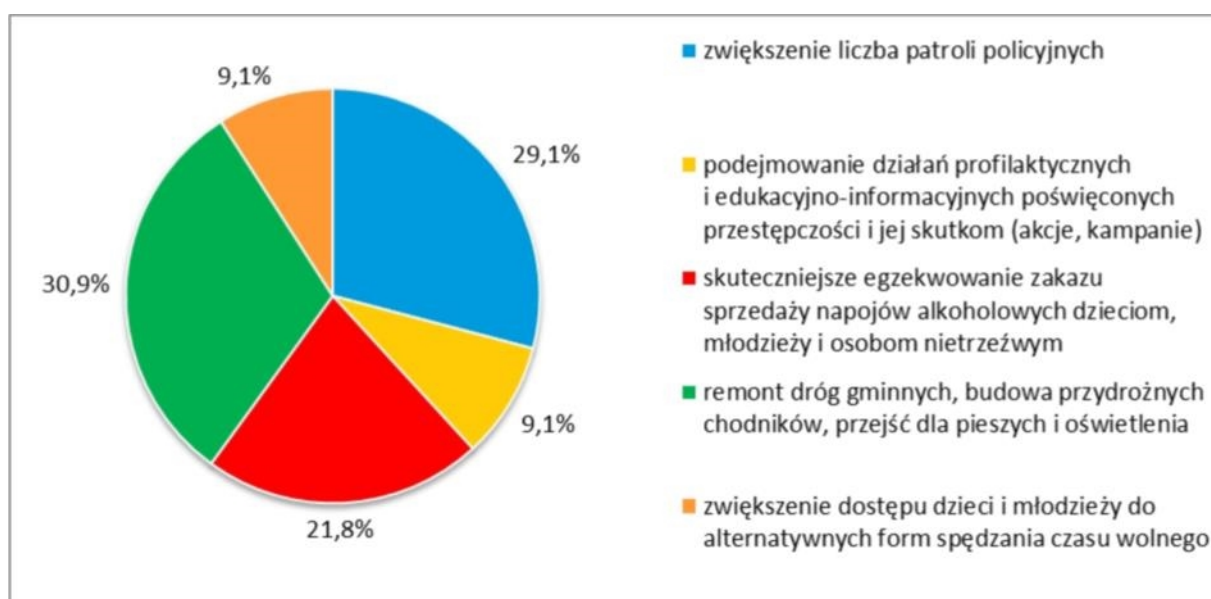

Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 92,9%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 7,1% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 33,3%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (29,4%), częste włamania i kradzieże oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (15,7%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (30,9%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (29,1%) oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (21,8%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ dobrze rozwinięty rynek pracy i różnorodność dostępnych ofert pracy ▪ upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy wśród osób niepełnosprawnych ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ dobra komunikacja w gminie ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ funkcjonowanie żłobka w gminie ▪ dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego, ▪ działalność Gminnej Biblioteki Publicznej z 3 filiami ▪ dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej ▪ funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy wsparcia dla osób z rodzin z problemem uzależnień i przemocy, Zespołu Interdyscyplinarnego	▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ nieodpowiednie warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ brak w gminie rodzin wielopokoleniowych ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ ograniczony dostęp dzieci do wsparcia logopedycznego ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ brak w gminie ośrodka kultury ▪ niewystarczający dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej ▪ brak w gminie punktu konsultacyjnego świadczącego wsparcie osobom

ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ funkcjonowanie w gminie Klubu Seniora+ oraz Stowarzyszenia Seniorów Gminy Baranów ▪ prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ dzielenie się przez seniorów swoim doświadczeniem z młodym pokoleniem ▪ funkcjonowanie w gminie Warsztatów Terapii Zajęciowej ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ funkcjonowanie w gminie Centrum Usług Wspólnych ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta i sprawnie działający system pomocy społecznej ▪ działalność różnych organizacji pozarządowych na rzecz osób potrzebujących ▪ podejmowanie współpracy z przedstawicielami kościoła ▪ zintegrowana i biorąca aktywny udział w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych społeczność lokalna	i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne, edukacyjno-szkoleniowe w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej, w tym opieki geriatrycznej ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym i niepełnosprawnych pomoc i wsparcie ▪ brak w gminie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ brak w gminie grup i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych ▪ niedostateczna baza rehabilitacyjna w gminie ▪ istnienie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ niska skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej ▪ nierozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne ▪ aktywny udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych
---	---

Szanse	Zagrożenia
▪ rozwój przedsiębiorczości ▪ rozwój turystyki i sektora usług okołoturystycznych, w tym agroturystyki ▪ rozwój podmiotów ekonomii społecznej ▪ zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej ▪ duży potencjał inwestorów w regionie możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ możliwość uzyskania dobrego wykształcenia i rozwoju osobistego ▪ tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ rozwój oferty spędzania czasu wolnego, w tym infrastruktury mu służącej ▪ zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy ▪ promowanie zdrowego stylu życia ▪ wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych ▪ stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej ▪ zwiększenie aktywności społecznej ▪ rozwój sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej ▪ utworzenie wolontariatu w gminie	▪ dziedziczenia bezrobocia ▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy; brak motywacji do zmiany ▪ emigracja zarobkowa osób młodych do innych jednostek administracyjnych ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ eurosieroctwo ▪ dziedziczenie złych wzorców ▪ depresja u dzieci ▪ coraz większy dostęp do używek ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ zależność od sprawcy przemocy ▪ niska akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ marginalizacja problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań ▪ rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Baranów pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- wspieranie rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
2. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej:** udzielanie pomocy

dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;

3. **Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju:** wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy, oraz tworzenie w gminie nowych miejsc pracy;
4. **Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;
5. **Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
6. **Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:** doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie, a także rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Baranów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

Skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmacnianie rodzin oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych

i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

6. Rozwijanie oferty działającego w gminie Klubu Seniora+.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
9. Zacieśnianie współpracy z działającymi na terenie gminy Warsztatami Terapii Zajęciowej.
10. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
11. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Seniora+, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej.

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu konsultacyjnego oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym grupy wsparcia dla osób z rodzin z problemem uzależnień i przemocy.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępnem.
7. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadgimnazjalne, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień

i przemocy w rodzinie, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

Cel strategiczny 3.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Dalsze wspieranie funkcjonującego na terenie gminy żłobka.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów

oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.

9. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kępnie, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.
2. Utrzymanie istniejących i tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
3. Udzielanie przez GOPS i Centrum Usług Wspólnych pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
4. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np.

zbiórek).

6. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
7. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
8. Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych.
9. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy.
10. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie nowych mieszkań socjalnych oraz mieszkań chronionych.
11. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
12. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
13. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
14. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.

15. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie poza gminą, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, nowe miejsca pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół,

społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 6.

Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie.
2. Rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
2. Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny.
3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, rozwój aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Baranów z organizacjami pozarządowymi.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań (poniżej zaprezentowano propozycję projektu przygotowanego w trakcie prac nad strategią),

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

Projekt 1.

Uzależnienie a funkcjonowanie rodzin w środowisku	
nazwa projektu	
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.
partnerzy w realizacji projektu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek terapeutyczny, Policja.
cele projektu	▪ uzyskanie wsparcia społecznego dla osób uzależnionych, ▪ zdobycie wiedzy na temat uzależnienia od alkoholu, ▪ wykazanie postawy zrozumienia, cierpliwości i opanowania.
beneficjenci projektu	Osoby uzależnione i ich rodziny.

Projekt 2.

nazwa projektu	Język angielski wykorzystywany w technologii cyfrowej
wnioskodawca projektu	Szkoła Podstawowa w Mroczeniu.
partnerzy w realizacji projektu	Gmina Baranów, Koło Gospodyń Wiejskich w Mroczeniu, Ochotnicza Straż Pożarna w Mroczeniu.
cele projektu	Nauka praktycznego wykorzystania języka obcego.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy Mroczenia i okolic.

Projekt 3.

nazwa projektu	Klub Życzliwych
wnioskodawca projektu	Szkoła Podstawowa w Baranowie.
partnerzy w realizacji projektu	Gmina Baranów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Baranowie, pracownicy służby zdrowia, nauczyciele, uczniowie.
cele projektu	▪ promowanie aktywnych postaw społecznych i samopomocy, ▪ niwelowanie problemów związanych ze starzeniem się i samotnością, ▪ stworzenie „łańcucha” usług opiekuńczych, ▪ utworzenie wolontariatu, ▪ wykorzystanie potencjału szkoły do uaktywnienia i uatrakcyjnienia życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez m.in. spotkania, koncerty, przedstawienia,
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy Baranów – osoby starsze, samotne, niepełnosprawne.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Sport, pasja, wychowanie – to nasze działanie”
wnioskodawca projektu	Uczniowski Klub Sportowy Tornado w Donaborowie.
partnerzy w realizacji projektu	Gmina Baranów, Szkoła Podstawowa w Donaborowie.
cele projektu	▪ aktywizacja sportowa dziewcząt, ▪ stworzenie możliwości prowadzenia wspólnej aktywności sportowej dziewcząt i chłopców, ▪ integracja rodzin i społeczności lokalnej, ▪ profilaktyka patologii, ▪ profilaktyka nadwagi.
beneficjenci projektu	Dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy gminy Baranów, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców Donaborowa i Jankowych.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
13.769.340	14.024.274	14.293.201	14.577.520	14.878.772	15.198.640	15.360.000

Źródło danych: Urząd Gminy Baranów.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia

zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób z gminy korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu

pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,

- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 3.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 4.:

- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- wielkość stopy bezrobocia,

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 5.:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	19
Tabela 2. Placówki oświatowe oraz opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie.....	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie.....	28
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie.....	28
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie.....	29
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.....	34
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.....	37
Tabela 8. Kadra GOPS-u w 2019 roku.....	41
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	41
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019.....	45
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	48
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	50
Tabela 13. Instytucje wsparcia w gminie.....	50
Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy.....	51
Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie.....	53
Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł).....	90

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019..	15
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019.....	16
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2016-2018.....	19
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019.....	19
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)	

w gminie.....	20
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019.....	21
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku.....	21
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2016-2018*.	23
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019.....	23
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kępińskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %).....	24
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	25
Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	31
Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	31
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	32
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	32
Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Kępnie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019.	33
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019.....	35
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019.....	36
Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia.....	43
Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie.....	43
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne.....	43
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne.....	43
Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach).....	44
Wykres 29. Warunki życia w gminie.....	56
Wykres 30. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy.....	57

Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie.....	58
Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	59
Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	59
Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?.....	60
Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?.....	60
Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	61
Wykres 37. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?.....	61
Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	62
Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	62
Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?.....	63
Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	64
Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	64
Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	65
Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?.....	65
Wykres 45. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy.....	66
Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?.....	66
Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy.....	67
Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?.....	67
Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	68
Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	68
Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	69

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXII/162/2020
RADY GMINY BARANÓW

z dnia 4 grudnia 2020 roku

Zgodnie z treścią art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, gmina zobowiązana jest do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia zawiera w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią; określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji zadań, w szczególności dotyczy grup korzystających z działań pomocowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zawarte w niej cele i zadania, obrazują pożądany, przyszły stan, przewidziany do osiągnięcia w terminie objętym planem realizacji. Dotyczą one rozwiązywania występujących problemów społecznych w Gminie Baranów, a w szczególności:

- wsparcia osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, starszych i bezdomnych,
- objęcia pomocą osób samotnie wychowujących dzieci, rodzin dysfunkcyjnych oraz rodzin doznających przemocy domowej,
- profilaktyki w zakresie ochrony zdrowia i uzależnień,
- edukacji publicznej.

Strategia obejmuje również działania w zakresie doskonalenia współpracy między poszczególnymi jednostkami służb społecznych (samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe). Poszerza i uzupełnia w ten sposób istniejące formy pomocy i wsparcia osób oraz rodzin tego wymagających. Strategia powstała w oparciu o diagnozę problemów społecznych w Gminie Baranów.

W związku z powyższym, biorąc również pod uwagę zadania z zakresu pomocy społecznej, określone w ustawie o samorządzie gminnym, zasadne jest uchwalenie powyższej uchwały.